

Årsrapport 2005

Utlendingsdirektoratet

BOKMÅL

Januar

- Ny advokatordning for asylsøkere innført 1. januar. De fleste asylsøkere tilbys ikke lenger advokatbistand i første instans, men får inntil fem timer bistand dersom de vil klage på avslag på asylsøknaden.

- Landinfo blir en egen, faglig uavhengig enhet i utlendingsforvaltningen.

- Ekstraordinær innsats i forbindelse med tsunamien. En egen informasjonstelefon blir opprettet, og saker knyttet til tsunamien prioriteres.

Februar

- FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) og EU inngår samarbeidsavtaler som styrker samarbeidet om utviklingen av europeisk asyllovgivning, og om politikk og hjelp til flyktninger.

- Integreringstilskuddet økes i 2005, fra kr.393 000 til kr.432 000.

Mars

- På samme lag, undervisningspakke for skoleelever med fokus på flyktninger fra Burma/Myanmar, kommer ut.

- UDI arrangerer rundebordskonferanse om migrasjonshåndtering i norsk forvaltning for 13 statlige etater.

April

- Ny diskrimineringslov og diskrimineringsombudslov vedtatt i Odelstinget.

- UDIs vårkonferanse EUs asyl- og innvandringspolitikk i endring – hvilke konsekvenser får dette for Norge?

- UDI inngår avtale med International Social Service (ISS) om utviklingsprosjektet Oppsporing av omsorgspersoner og retur til hjemlandet av enslige mindreårige asylsøkere.

Mai

- Portugals tidligere statsminister António Guterres blir utnevnt til FNs nye høykommissær for flyktninger.

Foto: UNHCR arkiv

- UDI innfører raskere saksangang i asylsaker. Ordinære saker skal behandles innen 3 eller 7 uker, avhengig av type.

Juni

- Ny statsborgerskapslov vedtatt av Stortinget.

- Midlertidig forskrift som åpner for at irakere som tidligere har hatt begrenset tillatelse i Norge, såkalt MUF (midlertidig uten familieinnvandring), kan søke om ordinær arbeidstillatelse, trer i kraft.

- Osmund Kaldheim blir utnevnt til direktør i Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMD).

Juli

- UDIs høringsuttalelse til ny utlendingslov oversendes Kommunal- og regionaldepartementet (KRD).

- Regjeringen legger fram en ny handlingsplan for å styrke innsatsen mot menneskehandel.

- UDI og Politiets utlendingsenhet (PU) inngår en ny treårsavtale med International Organization for Migration (IOM) om drift av programmet for frivillig retur.

- En meningsmåling viser at 46 prosent av befolkningen har god eller svært god tillit til UDI. Dette er en økning på 19 prosentpoeng på to år.

August

- Kulturfestivalen MELA arrangeres på Rådhusplassen, med mat og kulturelle innslag fra alle verdenshjørner.

- Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon, Landinfo, lanserer sine nettsider.

September

- Retts og plikt til norsk trer i kraft. Ordningen gir ulike grupper nyankomne innvandrere rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Samtidig lanseres nasjonalt introduksjonsregister (NIR), som brukes til å registrere innvanderers deltakelse i introduksjonsprogram og norskopplæring.

- Nasjonalt tolkeregister lanseres. Registeret skal gi tolkebrukere bedre oversikt og kontroll over kvaliteten på tolketjenester.

- Ny og mer brukervennlig versjon av UDIs regelverksportal (RVP) lansert.

Oktober

- UDI blir av den nye regjeringen lagt inn under Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID), med Bjarne Håkon Hanssen som statsråd.

Foto: Bjørn Sigurdson, SMK

- Endringer på utlendingsfeltet lanseres i ny regjeringsplattform. Endringene innebærer blant annet at ansvaret for enslige mindreårige asylsøkere skal overføres til barnevernet, og at kvoten for overføringsflyktninger skal økes.

- Midlertidig lov om oppholdstillatelse for vietnamesiske båt-flyktninger på Filippinene med nære slektninger i Norge, trer i kraft.

- Den globale kommisjonen for internasjonal migrasjon (GCIM) presenterer sin sluttrapport *Migration in an interconnected world: New directions for action* for FNs generalsekretær.

November

- Det besluttes at alle asylsøkere med endelig avslag på asylsøknaden skal tilbys innkvartering i asylmottak fram til et statlig ventemottak er i drift.

- Flere barn blir borte fra asylmottak i Skandinavia. UDI utbedrer rutinene rundt enslige mindreårige asylsøkere.

Desember

- UDI gir ut VI og DE – en håndbok om kommunikasjon på tvers av kulturer.

- UDI beslutter å bevilge 20 millioner kroner til *Ny sjanse* som en del av regjeringens satsing i arbeidet mot fattigdom. *Ny sjanse* er kommunale prosjekter som gir innvandrere som har gått lenge på sosialhjelp, mulighet for kvalifisering til arbeid.

- UDI ferdigstiller et omfattende informasjonsprogram til beboere i asylmottak. Programmet, som består av hefter og filmer, publiseres på 19 språk. Programmet er også tilgjengelig på www.nynorge.no.

- Informasjon for nyankomne familieinnvandrere ferdigstilles under tittelen *Velkommen til Norge*. UDI publiserer programmet på 10 språk. Programmet er også tilgjengelig på www.nynorge.no.

TILBAKEBLIKK PÅ 2005	
Begivenhetskalendar 2005	2
Utlendingsdirektoratet i mål, verdier og tall	4
Direktørens kommentar	5
Norsk utlendingsforvaltning	6
UDIs organisasjon	8
Mangfoldsarbeid i UDI	9
UDIs måloppnåelse i 2005	10
<hr/>	
MIGRASJON	
Migrasjon – de store linjene	12
Arbeidsinnvandring: Økt arbeidsinnvandring fra EU	14
Familieinnvandring: Mange kommer på grunn av familie	16
Asylsøkere og flyktninger: Færre asylsøkere, mer komplekse saker	18
Integrering: Flere reformer på integreringsfeltet	20
<hr/>	
ORGANISASJON OG ØKONOMI	
Nøkkeltall og regnskap	22
Organisasjon: Hvem arbeider i UDI?	24
Organisasjon og ledelse: Organisasjonskart	26

Tall og fakta, som publiseres sammen med årsrapporten, gir et utfyllende bilde av utlendingsforvaltningens virksomhet i konkrete, målbare størrelser, med vekt på Utlendingsdirektoratets arbeid i 2005.

Utlendingsdirektoratets hovedmål

UDI skal behandle alle saker og oppgaver innen akseptabel tid

UDI skal yte tilfredsstillende service til brukerne

UDI skal utvikle en fleksibel organisasjon

Utlendingsdirektoratets kjerneverdier

Menneskeverd

Menneskerettighetene, FNs flyktningkonvensjon og andre konvensjoner Norge har sluttet seg til, er internasjonale uttrykk for den menneskeverdstankegangen som er styrende for UDIs arbeid. Menneskeverd understreker at direktoratets oppgaver er knyttet til mennesker. Direktoratet har et stort ansvar, fordi så mange av vedtakene har betydning for enkeltpersoner. Direktoratets satsing på god kommunikasjon og service gjenspeiler også at menneskeverd er en kjerneverdi for UDI. Prioriteringen av menneskeverd retter seg på samme måte mot interne prosesser og skal ivareta så vel de ansatte som eksterne aktører.

Profesjonalitet

Profesjonalitet understreker at UDI er en del av statsforvaltningen som skal utføre sine oppgaver i samsvar med lover og regler. I mange saker åpner regelverket for skjønn, og det er et viktig mål for UDI å utøve dette skjønnnet riktig. Direktoratet ønsker å bli oppfattet som et profesjonelt forvaltningsorgan hvor faglig dyktighet og kompetanse danner grunnlaget for avgjørelser basert på objektivitet og saklighet. Profesjonalitet innebærer også at de ansatte i direktoratet må være faglig dyktige og ha riktig kompetanse.

Helhet

Helhet understreker samspillet mellom de ulike arbeidsoppgavene, målforståelse, metoder og verdier. Helhet betyr også det å kunne avveie hensynet til kvalitet og kvantitet i oppgaveløsningen på en god måte. Helhet er også å bidra i samfunnsdebatten for å skape saklighet og balanse i fremstillingen av utlendingsfeltet. UDI legger sterk vekt på å bidra til en debatt som tar hensyn til at Norge i globaliseringens tidsalder beveger seg fra ensidig fokusering på grensekontroll til en helhetlig migrasjonsforvaltning.

Verdiene – et retningsgivende verktøy

Begrepene er forpliktende og krevende. De legger et ansvar på hver enkelt ansatt i direktoratet, og på ledelsen i særdeleshet. Til sammen utgjør verdiene et retningsgivende verktøy som hjelper direktoratet å iverksette og bidra til å utvikle en human innvandrings- og flyktningpolitikk.

NØKKELTALL 2005

- UDI forvaltet et budsjett på om lag 4,65 milliarder kroner, hvorav om lag 450 millioner kroner gikk til driften av direktoratet.
- UDI ferdigbehandlet 7 500 søknader om asyl.
- UDI behandlet nærmere 70 000 ulike arbeids- og oppholdssaker. Blant disse var 13 900 søknader om statsborgerskap.
- Antall beboere i asylmottak var i gjennomsnitt 10 200 personer gjennom året (per måned).
- 3 400 personer fikk beskyttelse eller ble gitt opphold av humanitære grunner, og 4 400 flyktninger ble bosatt i kommunene.
- 13 000 personer fikk innvilget sin søknad om familieinnvandring.
- I alt 50 500 personer fikk arbeidstillatelse.

EN ARBEIDSUKE I UDI

- 1 400 nye saker
- 2 000 vedtak i andre saker
- 4 800 innkomne telefoner
- 156 400 sidehenvisninger på Internett
- 500 besøk i servicesenteret
- 3 000 henvendelser til opplysningstjenesten
- 40 pressehenvendelser

Tallene er ikke sammenlignbare med tall fra tidligere år.

Den tyske forfatteren Bertolt Brecht har skrevet at ”tillit skapes når den tas i bruk”. Et godt eksempel på dette er hvordan endringene i Utlendingsdirektoratet de siste årene har bidratt til endret tillit til UDI og migrasjonsforvaltningen for øvrig. 46 prosent av befolkningen svarte i 2005 at de har svært god eller god tillit til UDI, mot 27 prosent i 2003.

Arbeidet i 2005 har gitt gode resultater: Asylinstituttet fungerer i stadig større grad etter sin hensikt – å gi mennesker som trenger det, beskyttelse. Misbruket av asylinstituttet er samtidig redusert. Behandlingstiden for søknader om opphold er blitt betydelig kortere. Vi har dessuten fortsatt satsingen på åpenhet og bedre kommunikasjon med direktoratets brukere, samarbeidspartnere, mediene og offentligheten for øvrig. Større fleksibilitet og økt effektivitet gjør at UDI i dag fremstår som godt rustet til å møte fremtidige migrasjonstrender.

En viktig oppgave for direktoratet er å gi Regjeringen råd om utvikling av migrasjonspolitik og regelverk. Behandling av om lag 80 000 utlendingssaker hvert år setter oss i en unik posisjon. Vi fanger opp heldige og mindre heldige utfall og konsekvenser av regelverket, og rapporterer våre analyser og vurderinger til departementet. I 2005 ble et omfattende arbeid lagt ned i høringssvaret til Utlendingslovutvalgets innstilling. Blant annet foreslår vi at en ny migrasjonslov bør inneholde en tydelig og godt forankret formålsparagraf, og at nye regler må legge bedre til rette for smidig og rask saksbehandling enn det dagens utlendingslov gjør.

I 2005 var svært mange i Utlendingsdirektoratet engasjert i opprettelsen av det nye Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Ressurs- og kompetanseoverføring til det nye direktoratet har vært et stort felles løft. Samlingen av hele migrasjonsfeltet under Arbeids- og

inkluderingsdepartementet (AID) gir gode forutsetninger for bedre sammenheng mellom migrasjons-, arbeids- og velferdspolitik.

Ved inngangen til 2006 har UDI flere store oppgaver foran seg. Oppnådd effektivitet og kvalitet må videreutvikles og sikres varig finansiering. Mangfolds- og integreringsperspektivet må sikres i saksbehandlingen og i møte med brukerne. Som det sentrale forvaltningsorganet på migrasjonsfeltet må UDI aktivt bidra til økt migrasjonsforståelse i øvrige deler av forvaltningen. Og kanskje viktigst: Direktoratet må fortsette innsatsen for å heve servicenivået overfor brukerne. Økt tillit er i så måte et godt fundament å bygge videre på.

Trygve G. Nørdby
Direktør

“Arbeidet i 2005 har gitt gode resultater: Asylinstituttet fungerer i stadig større grad etter sin hensikt – å gi mennesker som trenger det, beskyttelse.”

Etter mer enn fire år som direktør i Utlendingsdirektoratet har Trygve G. Nordby takket ja til nye utfordringer og blir Jonas Gahr Støres etterfølger som ny generalsekretær i Røde Kors. I perioden frem til ny direktør tilsettes i UDI, vil Manuela Ramin-Osmundsen fungere som direktør.

Internasjonale forpliktelser og samarbeid

Internasjonale konvensjoner som blant annet FNs flyktningkonvensjon, Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, Rasediskrimineringskonvensjonen og Barnekonvensjonen legger føringer for norsk politikk og praksis på UDIs arbeidsfelt. Norge har et tett samarbeid med EU gjennom Schengenavtalen og Dublinforordningen. Eksempler på viktige samarbeidspartnere for UDI på internasjonalt nivå er FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) og International Organization for Migration (IOM).

Kommunene

Kommunene er sentrale i arbeidet med å legge til rette for integrering og mangfold på lokalplanet. Kommunene bosetter flyktninger i samarbeid med IMDi. Fra 1. september 2004 ble kommunenes integreringsarbeid lovregulert gjennom introduksjonsloven. Loven skal sørge for at flyktninger får individuell opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Sektoransvarprinsippet

I norsk forvaltning er det et sentralt prinsipp at en offentlig sektormyndighet har ansvaret for å sørge for et likeverdig tilbud på sitt område. Et eksempel kan være en kommune hvor det ligger et asylmottak. UDI har det overordnede ansvaret for mottaket, mens kommunale utdanningsmyndigheter har ansvar for at barna i mottaket får et forsvarlig skoletilbud. Tilsvarende har kommunale helsemyndigheter ansvaret for et forsvarlig helsetilbud til mottaksbeboerne. Kommunen får tilskudd fra staten til dette arbeidet.

Utlendingsdirektoratet (UDI) er den sentrale etaten i utlendingsforvaltningen i Norge. UDI skal bidra til å utvikle og iverksette en human innvandrings- og flyktningpolitikk som er godt forankret i norsk politikk og internasjonale menneskerettigheter, med tillit hos brukerne og i befolkningen generelt. UDI har også det overordnede ansvaret for koordinering av utlendingsforvaltningen. For å lykkes i dette arbeidet er UDI avhengig av et velfungerende samarbeid med resten av utlendingsforvaltningen, andre offentlige instanser, frivillige organisasjoner og ikke minst innvandrerbefolkningens egne organisasjoner. I løpet av 2005 er det skjedd flere organisatoriske endringer på dette feltet.

Hvem har ansvar for hva på migrasjonsfeltet?

Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID)

AID har det overordnede ansvaret for flyktning-, innvandrings- og integreringspolitikken. Departementet styrer Utlendingsdirektoratet (UDI), Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) og Utlendingsnemnda (UNE) blant annet gjennom lover, forskrifter, budsjetter og tildelingsbrev.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet (tidligere Arbeids- og sosialdepartementet) ble opprettet ved regjeringsskiftet høsten 2005. Tidligere var Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) øverste nasjonale myndighet på feltet.

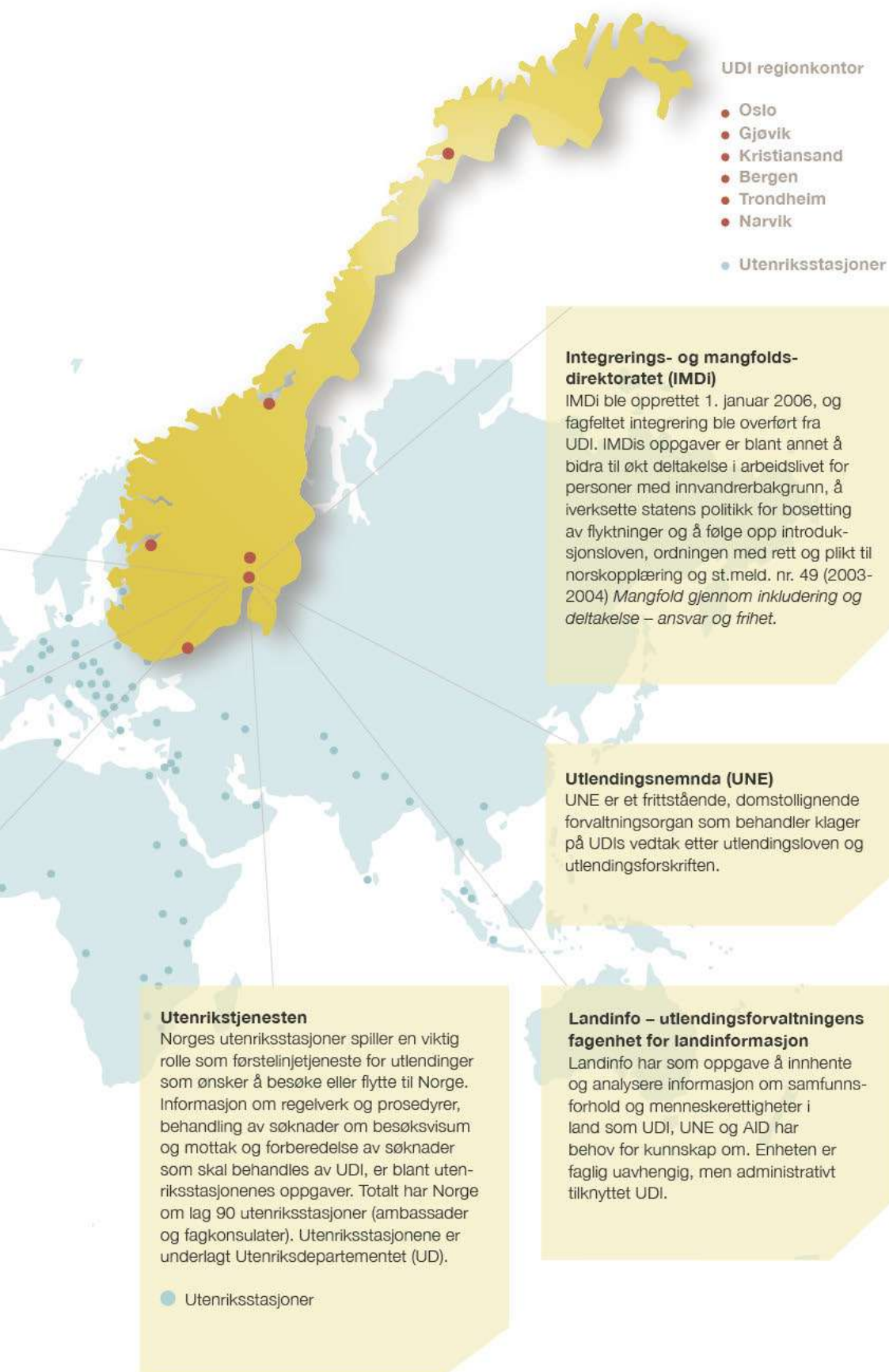
Utlendingsdirektoratet (UDI)

UDI skal sørge for regulert innvandring gjennom behandling av søknader om ulike typer oppholds- og arbeidstillatelser, og sikre at flyktninger får beskyttelse gjennom behandling av asylsøknader. UDI gir også faglige innspill til utviklingen av politikk og regelverk.

● UDIs regionkontor

Politiet

Politiets utlendingsenhet og de 27 politidistriktene har ansvaret for en rekke oppgaver på utlendingsfeltet, både i asylsaker og i andre saker. Viktige oppgaver er mottak og behandling av enkelte oppholdsaker, registrering og identitetskontroll i asylsaker, grensekontroll og arbeid mot ulovlig innvandring og ulovlig opphold. Politiet tar seg også av uttransportering av avviste asylsøkere og andre utlendinger som oppholder seg ulovlig i landet. Politiet er underlagt Justis- og politidepartementet (JD).

En enklere elektronisk hverdag

Utlendingsforvaltningen ønsker å øke graden av elektronisk saksbehandling. Målet er at utlendingsforvaltningen innen 2010 skal ligge i toppsjiktet innen moderne offentlig forvaltning. En plan for dette arbeidet ble utviklet i 2005. Innføring av elektronisk saksbehandling vil øke brukertilfredsheten blant søkere, gjøre utlendingsforvaltningen mer fleksibel og effektiv og bedre arbeidsbetingelsene for saksbehandlerne. Nye systemløsninger vil bli innført gradvis, og gevinstene for forvaltningen kommer etter hvert som løsningene tas i bruk i perioden frem mot 2010. Dette er i tråd med regjeringens handlingsplan eNorge 2009, som fastslår at det skal legges til rette for at hver enkelt innbygger selv skal kunne velge om kommunikasjon med offentlig sektor skal skje elektronisk.

Ny regelverksportal RVP

I 2005 etablerte UDI *Regelverksportalen (RVP)*, som samler relevante rettskilder på utlendingsfeltet. I tillegg til å være et kunnskapsstøttesystem for saksbehandling, utredning og høringsarbeid er portalen et effektivt styringsverktøy for å sikre lik praksis i like saker. Portalen er utviklet og driftes av UDI og betjener foreløpig politiet, UNE og UDI.

UDIs regionkontor

UDIs seks regionkontor – i Narvik, Trondheim, Bergen, Kristiansand, Gjøvik og Oslo – representerer UDI overfor offentlighet og samarbeidspartnere i regionene, i tillegg til at de har ansvar for stattlige mottak for asylsøkere.

I 2005 var virksomheten preget av omorganiseringen av integreringsarbeidet og opprettelsen av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). 1. januar 2006 ble UDIs regionale apparat delt mellom UDI og IMDi. Nå har hvert direktorat seks regionkontor. UDIs regionkontor har oppgaver knyttet til avtaleinngåelse med driftsoperatører om stattlige mottak for asylsøkere, flytting av personer til mottak og mellom mottak samt opprettelse og nedleggelse av asylmottak i tråd med varierende behov for mottaksplasser. De regionale enhetene arbeider også med retur av asylsøkere som har fått endelig avslag på søknaden sin, og tilbakevending for dem som har fått opphold, men ønsker å reise tilbake til opprinnelseslandet.

Utlendingsdirektoratet (UDI)

UDI skal sørge for regulert innvandring gjennom behandling av søknader om ulike typer oppholds- og arbeidstillatelser, og sikre at flyktninger får beskyttelse gjennom behandling av asylsøknader. Direktoratet har som målsetting at norsk innvandrings- og flyktningepolitikk skal drives så effektivt, korrekt og hensynsfullt som mulig. Dette målet krever rask og riktig saksbehandling av alle innkomne søknader og god service overfor brukerne. UDI gir også faglige innspill til utviklingen av politikk og regelverk.

Avdeling for faglig strategi og koordinering

Avdelingen har ansvaret for utvikling og formidling av regelverket på utlendingsfeltet og samordning av UDIs deltakelse i internasjonalt samarbeid. Avdelingen har også ansvar for direktoratets arbeid med statistikk og analyse, og for den faglige forvaltningen av Datasystemet for utlendings- og flyktningsaker (DUF).

Asylavdelingen

Avdelingens hovedoppgave er å behandle søknader om asyl på en forsvarlig og effektiv måte. Avdelingen er også med på å utvikle regelverket på asylfeltet.

Oppholdsavdelingen

Avdelingens hovedoppgave er å behandle saker som gjelder blant annet arbeidstillatelse, familieinnvandring, visum, studietillatelse, statsborgerskap og utvisning. I tillegg er avdelingen med på å utvikle regelverket på oppholdsfeltet.

Region- og mottaksavdelingen

Avdelingen har ansvar for å tilby asylsøkere som kommer til Norge, plass i et mottak mens asylsøknaden behandles. Sentrale arbeidsopp-

gaver er drift og kvalitetssikring av mottak, tilrettelegging av forholdene slik at asylsøkere får et forsvarlig tilbud, og arbeid med retur av søkere som får avslag. UDIs seks regionkontor er enheter i denne avdelingen. De regionale enhetene har oppgaver knyttet til avdelingens virkeområde, men representerer i tillegg hele UDIs virksomhet i sine regioner. Avdelingen ble opprettet 1. januar 2006.

Administrasjonsavdelingen

Avdelingen har ansvaret for økonomi- og ressursstyring, personaladministrasjon og kompetanseutvikling, informasjonssystemer, arkivet, sikkerhet, krise- og beredskapsplaner, kontorfaglige tjenester og drift av bygg.

Kommunikasjons- og serviceavdelingen

Avdelingen driver allment kommunikasjonsarbeid rettet mot samfunnet, mediene og UDIs brukere og servicearbeid rettet mot søkere og deres kontaktpersoner. Sentralbord, service-senteret og Opplysningstjenesten for søkere (OTS) sorterer under denne avdelingen. Avdelingen ble opprettet 1. mars 2005.

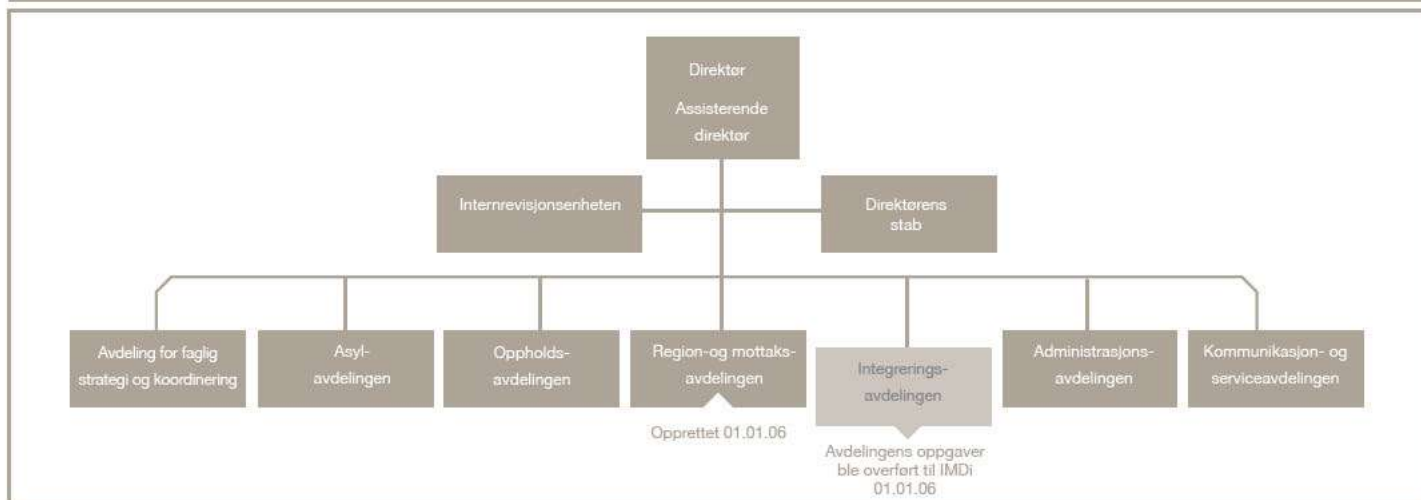
Direktørens stab

Direktørens stab assisterer direktøren i virksomhetsstyringen.

Internrevisjon

UDIs internrevisjon skal bistå ledelsen i å utøve god virksomhetsstyring gjennom en uavhengig og nøytral vurdering av direktoratets styrings- og kontrollprosesser. Funksjonen ble etablert 1. november 2005 og skal frem til 30. september 2006 ivaretas av revisjons-selskapet Ernst & Young.

Organisasjonskart

Det er et mål at alle, uavhengig av opprinnelse og kjønn, skal ha like muligheter, rettigheter og plikter til å delta i samfunnet, heter det i regjeringens mangfoldspolitikk. Overføringen av integreringsoppgavene fra UDI til Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) ved årsskiftet har krevd et nytt perspektiv på mangfoldsarbeidet i UDI.

Mangfoldspolitikken retter seg prinsipielt mot alle borgere i samfunnet og har ikke vært definert som et eget politikkområde tidligere. Brukerrettede og tilpassede offentlige tjenester er en forutsetning for at alle borgere, uansett bakgrunn, skal få likeverdige tjenester.

Mangfoldspolitikken berører UDI som offentlig forvaltning – i kontakt med brukerne, gjennom saksbehandling, som arbeidsgiver og som faglig pådriver. Direktoratet har utarbeidet en handlingsplan med konkrete tiltak som gjelder for perioden 2006–2008. De overordnede målene er at UDI, i tråd med mangfoldspolitikkenes seks verdier, skal

- skape tillit
- motvirke diskriminering og forskjellsbehandling
- ha en tidsmessig forståelse av hvem som bor i Norge
- ha selvinnsett og forståelse for sin egen rolle
- videreutvikle servicearbeidet
- gå foran med et godt eksempel som arbeidsgiver

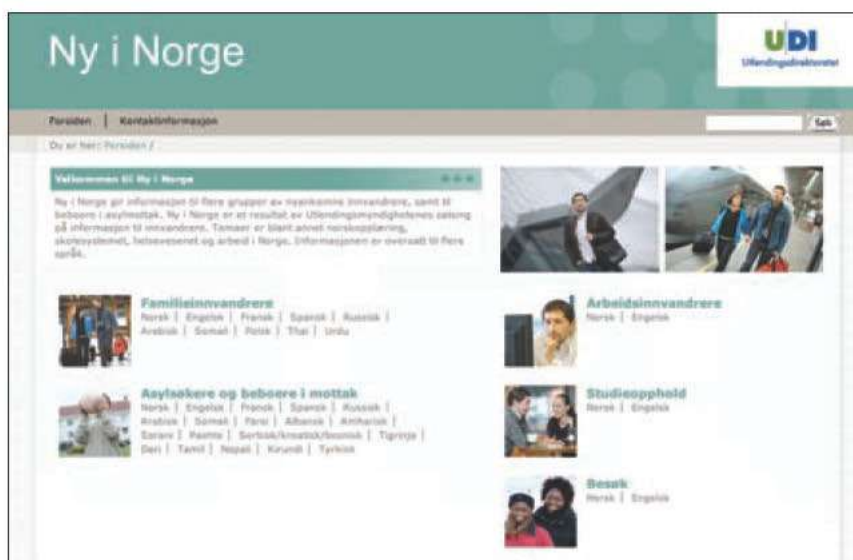
Størsteparten av visumsøkere, utenlandske studenter og arbeidsinnvandrere og en del av familieinnvandrerne deltar ikke i integreringsløpet. De har i utgangspunktet kun kontakt med utlendingsforvaltningen gjennom vedtak og informasjon. Korrekt, saklig og rask saksbehandling samt god service og satsing på informasjon om brukernes rettigheter og plikter i Norge er vesentlige dimensjoner ved mangfoldsarbeidet i UDI.

I tillegg er flere av tiltakene i handlingsplanen rettet mot UDI som arbeidsgiver. Direktoratet skal blant annet

- utvikle en aktiv rekrutteringspolitikk overfor arbeidstakere med minoritetsbakgrunn
- opprette et mangfoldspanel bestående av en gruppe medarbeidere med god innsikt i minoritetsspørsmål, og rådføre seg med dette panelet i saker som gjelder utformingen av personal- og velferdstiltak i direktoratet

Målgruppeorientert informasjon

I 2005 utviklet UDI internettportalen www.nyinorge.no, som er rettet mot innvandrere, flyktninger og asylsøkere. *Ny i Norge* vil være UDIs kanal for direkte informasjon til nyankomne innvandrere. I 2006 vil UDI utvikle portalen videre, slik at studenter, besøkende og andre søkere vil kunne finne informasjon om sine rettigheter og plikter i Norge. Informasjonen er tilgjengelig på en rekke språk. *Ny i Norge* er en viktig kanal for UDIs satsing på målrettet og tilpasset kommunikasjon med direktoratets brukere. Utvikling og driftning av portalen innebærer samarbeid med flere tilleggende etater, deriblant IMDi.

Hovedsatsingsområder for UDI i 2005 var målrettet kommunikasjonsarbeid, kortere saksbehandlingstider og god service samt styrking av inkluderings- og integreringsarbeidet. Direktoratet oppnådde gode resultater på alle satsingsområdene.

Statsbudsjettet, som blir vedtatt årlig av Stortinget, gir de økonomiske rammene for virksomheten og utformer regjeringens generelle mål for politikkområdet. Departementet, det vil si Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) i 2005 og Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) i 2006, formulerer resultatkrav og prioriteringer for virksomheten i tildelingsbrevet.

Måloppnåelse på satsingsområdene

Blant de mange resultatkravene som ble stilt til UDI i 2005, skal det her redegjøres for konkrete krav knyttet til utvalgte oppgaver som departementet ønsket å fokusere på.

Opgavene var sortert under følgende hovedsatsingsområder:

Helhetlig og målrettet kommunikasjon

I tråd med resultatkrav utarbeidet UDI i 2005 to store informasjonsprogrammer, det ene rettet mot beboere i asylmottak og det andre rettet mot nyankomne innvandrere som kan få permanent opphold i Norge. Informasjonsprogrammet til beboere i asylmottak bidrar til at målgruppen får helhetlig og målrettet informasjon. Ved bruk av filmer og hefter formidler UDI informasjon som skal hjelpe beboere å forstå asylprosessen og skape forutsigbarhet i ventetiden. I tillegg informeres det om temaer som kvinner og barns rettigheter og psykisk helse. Informasjonsmateriellet er tilgjengelig på 19 språk, hvilket sikrer at de aller fleste beboere i mottak får informasjon enten på morsmålet eller på et språk de behersker.

Informasjonsheftet *Velkommen til Norge* er rettet mot personer som får en type tillatelse som på sikt kan gi permanent opphold i Norge.

Informasjon om rettigheter, muligheter og plikter skal hjelpe innvandrere å finne frem i det norske samfunnet, slik at de raskere blir selvhjulpne. Heftet er utgitt på ti språk og distribueres direkte til målgruppen.

Begge informasjonsprogrammene ble satt i verk 1. januar 2006. Informasjonsmateriellet er også tilgjengelig på UDIs nye nettportal www.nyinorge.no. *Ny i Norge* er UDIs kanal for direkte informasjon til nyankomne innvandrere (les mer om portalen på side 9).

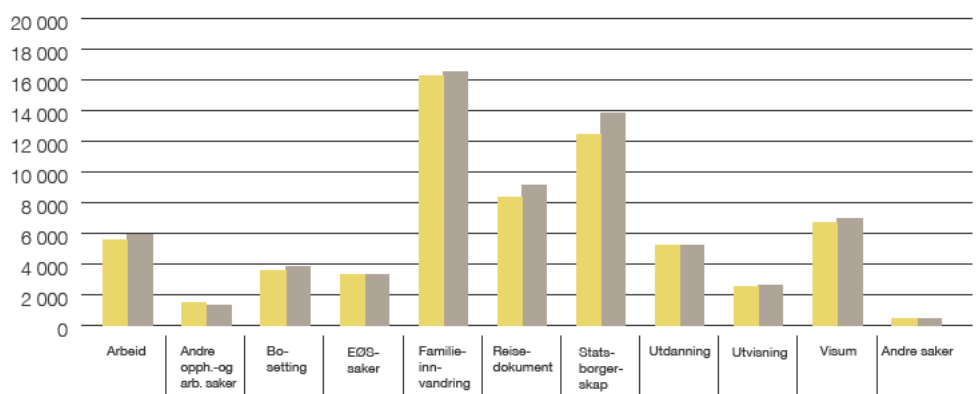
Fokus på saksbehandlingstid og god service

Saksbehandlingstidene gikk ned i flere type saker i 2005. Kravet fra KRD, som i begynnelsen av året ble satt til 55 000 behandlede oppholdsaker, ble revidert til 63 700. Ved utgangen av året hadde UDI behandlet i underkant av 70 000 oppholdssaker, flere oppholdssaker enn departementets produksjonskrav. Dette fører til reduksjon i saksbehandlingstider.

Kravet til behandling av asylsaker ble satt til 8 000 saker. Nedgangen i antall asylsøkere i 2005 og KRDs krav om behandling av flere oppholdssaker førte til at UDI overførte ressurser fra asylsaker til oppholdssaker. Ved utgangen av 2005 hadde UDI behandlet i underkant av 7 500 asylsaker.

For å styrke servicearbeidet overfor brukerne har UDI etablert en ny enhet for førstelinjetjenesten (servicesenter, sentralbord, Opplysnings-tjenesten for søkere). Ventetiden på Opplysnings-tjenesten for søkere ble noe redusert i 2005 (6:39 mot 7:20 minutter i 2004), mens langt flere e-poster ble besvart (13 200 mot 10 200).

Innkomne og ferdigbehandlede oppholdssaker i UDI i 2005 inkludert klager

■ Innkomne saker
■ Vedtak fattet

Antall innkomne saker og klager i 2005 var 66 000. Antall behandlede saker i 2005 var 69 700.

Servicesenteret tok imot 21 300 henvendelser i løpet av 2005, mens sentralbordet tok imot 236 100 samtaler.

Styrking av inkluderingsarbeidet

Retten og plikten til norskopplæring er en lovfestet ordning som trådte i kraft 1. september 2005. Ordningen omfatter ulike grupper av nyankomne innvandrere og har som formål å styrke innvandrernes muligheter til å delta i arbeids- og samfunnslivet. Ordningen gir innvandrere rett og plikt til opplæring i både norsk og samfunnskunnskap. Retten og plikten til norskopplæring er en ytterligere styrking av integreringsarbeidet som ble igangsatt med introduksjonsloven, som trådte i kraft i alle landets kommuner i 2004. Introduksjonsordningen, som følger av loven, omfatter i første rekke nyankomne flyktninger.

UDI innfridde i 2005 kravene om informasjon om rett og plikt til norskopplæring. Personer som omfattes av introduksjonsordningen eller rett og plikt til norskopplæring, blir informert om dette i vedtaksbrev om oppholdstillatelse.

Det nasjonale introduksjonsregisteret (NIR), som UDI lanserte i 2005, skal brukes til å registrere innvandreres deltakelse i introduksjonsprogram og rett og plikt til norsk. Systemet skal hjelpe kommunene i arbeidet med norskopplæring og introduksjonsloven. I forbindelse med dette gjennomførte UDI i 2005 et informasjons- og opplæringsopplegg til kommunene.

KRDs krav om opprettelse av et nasjonalt tolkeregister ble innfridd i september 2005. Registeret ble opprettet som et ledd i arbeidet med å heve kvaliteten på tolkefeltet. Ved årets slutt var det registrert om lag 250 tolker på ulike kvalifiseringsnivåer. Tolkeregisteret, som på sikt skal gi en landsdekkende oversikt over tolker og deres kvalifikasjoner, skal være et virkemiddel til kvalitetssikring av tolking i offentlig tjenesteyting. Tolkeregisteret er tilgjengelig for alle gjennom portalen www.tolkeportalen.no. Videreutvikling av registeret er overført til Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).

Kvalitetssikring av vedtak

Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) stilte i 2004 et krav til UDI om å utvikle og iverksette en metode for rutinemessig kvalitetssikring av positive vedtak. Det ble gjennomført et pilotprosjekt, det såkalte "godsak-prosjektet", som gjennomgikk familieinnvandringsaker. Prosjektet ble avsluttet i februar 2005. Et viktig mål med pilotprosjektet var å utvikle metoder for fremtidige kvalitetsmålinger.

Målingene viste at saksbehandlingen generelt er god, men at det er et forbedringspotensial når det gjelder registreringen i DUF, utlendingsforvaltningens datasystem. Direktoratet har derfor satt i verk tiltak for å bedre rutineene for registrering. I 2005 ble systemet brukt for å utføre målinger av kvaliteten i vedtak fattet i asylsaker og arbeidstillatelsessaker for faglærte arbeidsinnvandrere.

Informasjonsprogrammet til beboere i mottak

Tre filmer og et hefte publisert på 19 språk sørger for at beboere i asylmottak får kunnskap om rettigheter, muligheter og plikter i Norge.

Velkommen til Norge

Dette informasjonsheftet er tilgjengelig på ti språk og gir nyankomne familieinnvandrere informasjon om rettigheter og plikter i Norge.

Kjærlighet, jobb, krig eller utdanning. Det er mange årsaker til at mennesker kommer til Norge. UDI spiller en rolle for mange av dem.

migrasjon: flytning, vandring, folkevandring, inn- og utvandring. Kunnskapsforlagets fremmedordbok, 2003

Migrasjon – de store linjene

Migrasjonsdebatten i Norge handler mye om norsk asylpolitikk og lite om mangfoldet av årsaker til at mennesker er på vandring. Perspektivet bør utvides, fordi migrasjon handler om noen av de mest sentrale spørsmålene i vår tid: behovet for arbeidskraft, økonomisk og demokratisk utvikling, handel, integrering, menneskerettigheter og samfunnssikkerhet.

I øyeblikket regner man med at det er rundt 200 millioner mennesker som har oppholdt seg mer enn et år utenfor hjemlandet sitt.¹ En fellesbetegnelse på disse er migranter. Migrasjon, innvandring og utvandring, dekker både frivillig og tvungen bevegelse, legale og illegale forflytninger. Studenter, bygningsarbeidere, asylsøkere, direktører i internasjonale selskaper og illegale arbeidsinnvandrere er alle med i det internasjonale migrasjonsbildet.

Tiltakende globalisering med tilhørende økt reisevirksomhet, internasjonalisering av utdanningssystemet og økt internasjonal handel gir stadig flere mennesker mulighet og behov for opphold av ulik varighet utenfor hjemlandet. Andre viktige årsaker til migrasjon er konflikter og fattigdom, som sender millioner av mennesker på flukt eller på leting etter et bedre liv.

Den internasjonale debatten
All erfaring viser at folk flytter på seg, uansett om stater forsøker å stenge grensene eller ikke. I denne virkeligheten er det et mål å forsøke å styre og håndtere migrasjonen på best mulig måte for å dra nytte av fordelene og minimere ulempene ved migrasjon.

I oktober 2005 offentliggjorde Den globale kommisjonen for internasjonal migrasjon (GCIM) sin sluttrapport *Migration in an interconnected world: New directions for action*, skrevet på oppdrag av FN (www.gcim.com). Rapporten konkluderer med at det internasjonale samfunnet ikke har greid verken å realisere potensialet eller gripe fatt i utfordringene som ligger i internasjonal migrasjon. Kommisjonen etterlyser større sammenheng i migrasjonspolitikken på nasjonalt, regionalt og globalt nivå. Rapporten leder opp til en høynivådialog om internasjonal migrasjon og utvikling i FNs generalforsamling høsten 2006.

Det er en klar sammenheng mellom migrasjon og utvikling. Dette tydeliggjøres når man ser på migrantenes bidrag til økonomisk vekst i hjemlandet. Det anslås at migrantenes registrerte økonomiske overføringer til opprinnelseslandet er på opp mot 150 milliarder dollar i året. Det antas i tillegg at uoffisielle overføringer kan være i størrelsesordenen 300 milliarder dollar årlig. De registrerte overføringene utgjør alene nesten tre ganger så mye som den offisielle utviklingshjelpen. I tillegg kommer sirkulasjonen av kunnskap og kompetanse som følger av migrasjon.

¹ Kilde: Global Commission on International Migration (www.gcim.org)

² Kilde: European Commission green paper *EU approach to managing economic migration*

Bevegelser

I følge Statistisk sentralbyrå flyttet 40 150 personer til Norge i 2005, mens 21 700 flyttet ut av landet. Innvandrerbefolkningen i Norge utgjør 8 prosent, i alt 365 000 personer, og består av personer med bakgrunn fra over 200 forskjellige land.

En av tre førstegenerasjonsinnvandrere har bakgrunn fra et vestlig land.

For å regnes som henholdsvis innvandrere eller utvandrere må en ha til hensikt å oppholde seg i et land i minst seks måneder og melde dette til folkeregisteret.

Migrasjon, EU og Norge

De siste fem årene er det skjedd betydelige endringer i EUs migrasjonspolitikk og -håndtering, og enda større endringer er varslet i årene som kommer. Med Haag-programmet, som ble vedtatt i november 2004, har landene i EU satt et markant tidsskille. Fra nå av vil de ikke lenger bare samarbeide om asyl- og innvandringspolitikk, men om hele migrasjonsfeltet. Programmet skisserer en fremtidsvisjon om en felles asylpolitikk, felles tilnærming til arbeidsinnvandring, felles returpolitikk og styrket grensekontroll og partnerskap med avsenderland innen 2010.

Endringene som skjer i EU, er relevante for Norge fordi vi i stor grad påvirkes av utvik-

lingen i EU gjennom Schengen-samarbeidet. Dette var tema på UDIs vårkonferanse i 2005, *EUs asyl- og innvandringspolitikk i endring – hvilke konsekvenser får dette for Norge?*

Økt behov for arbeidskraft

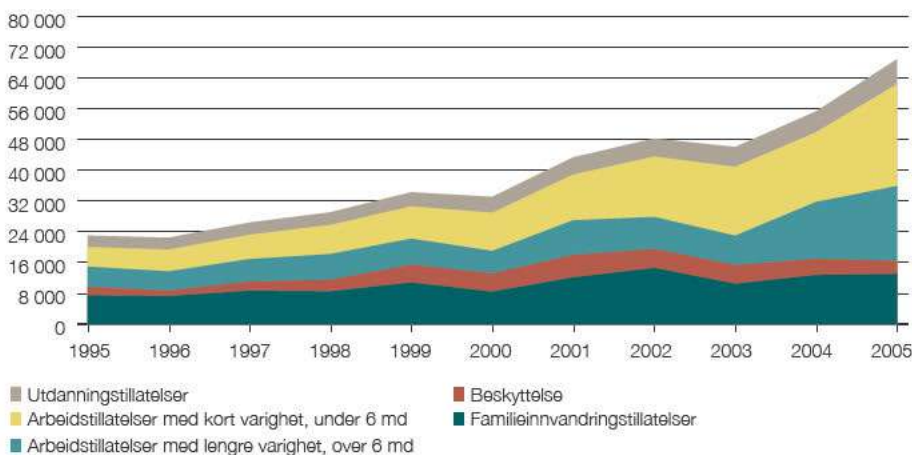
Et sentralt tema når det gjelder migrasjon til Europa, er behovet for arbeidskraft. Prognoser viser at EUs arbeidsstyrke vil reduseres med 20 millioner innen 2030,² samtidig som antall eldre vil øke kraftig. Dette vil kunne få alvorlige konsekvenser for den økonomiske utviklingen i vår del av verden. Derfor blir det diskutert om man skal opprette et mer offensivt system for arbeidsinnvandring innen EU.

Samarbeid mot menneskehandel

Menneskehandel er en av de store utfordringene ved migrasjon, og det er derfor et viktig arbeidsområde for direktoratet. Regjeringen la i 2005 frem sin nye handlingsplan mot menneskehandel. Tiltakene i planen omfatter blant annet å gi målrettet informasjon til personer som kommer til Norge gjennom ekteskap.

Direktoratet har et nært samarbeid med andre offentlige etater og organisasjoner for å kunne gi hjelp og beskyttelse til ofre for menneskehandel, og problemstillinger knyttet til menneskehandel blir vurdert i både asylsaker og oppholdsaker. Informasjon om menneskehandel kan man få ved å ringe Krisesentersekretariatets informasjonstelefon, ROSA 22 33 11 60.

Ulike typer tillatelser gitt 1995–2005

Menneskerettigheter i UDI

Norge er gjennom internasjonale konvensjoner forpliktet til å handle i overensstemmelse med internasjonale menneskerettigheter. Det betyr at direktoratet har et ansvar for å vurdere eventuelle brudd på menneskerettighetene i alle vedtak.

UDI arbeider kontinuerlig med å styrke direktoratets arbeid med menneskerettigheter. I 2005 ble det opprettet en faggruppe som ser på hvordan vurderinger av menneskerettighetene kommer frem i vedtakene. Faggruppen arbeider også med å utvikle et obligatorisk grunnkurs i menneskerettigheter for alle ansatte i direktoratet.

Gundega Krastina (30) er utdannet sykepleier og har en bachelorgrad i helsevitenskap fra Universitetet i Riga i Latvia. Siden 2003 har hun jobbet på Vinderen bo- og service-senter i Oslo.

– Jeg har det fantastisk. Det er spennende å jobbe i et annet land. Jeg har gode kolleger, nye venner og en interessant jobb.

Som student hjemme i Latvia traff Gundega flere nordmenn og fikk høre at det var stort behov for kvalifisert arbeidskraft i norsk helsevesen. Da hun var ferdig med utdanningen, tok hun et år i Norge som au pair for å lære språket. Deretter fikk hun jobb som hjelpepleier, og nå jobber hun som sykepleier med faste nattevakter og ansvarsvakter ved sykehjemmet.

Økt arbeidsinnvandring fra EU

I 2005 ga UDI i overkant av 50 500 arbeidstillatelser, medregnet fornyelser. Dette er en økning på 26 prosent sammenlignet med 2004. 37 200 av tillatelsene ble gitt til personer fra de nye EU-landene.

Den markante veksten skyldes at det ble gitt om lag 17 900 fornyelser til personer fra EU-landene i 2005, mot kun 3 600 året før.

Om lag 24 200 polske borgere fikk innvilget arbeidstillatelse i fjor (både førstegangstillatelser og fornyelser), mot 18 000 i 2004. Det utgjør en økning på 35 prosent for denne søkergruppen. 8 900 litauiske søkere og 1 500 søkere fra Latvia fikk arbeidstillatelse i Norge i 2005. Den økende arbeidsinnvandringen tyder på at østeuropeiske arbeidsinnvandrere dekker en viktig del av Norges økte behov for arbeidskraft.

Mange fornyer tillatelsen

2005 var det første hele året etter EU-utvidelsen i mai 2004. Økningen i antall fornyelser fra de nye EU-landene tyder på at arbeidere som kom til Norge i 2004, har valgt å fornye sin tillatelse og er interessert i å bo i Norge i en lengre periode.

Antall arbeidstillatelser gitt til personer fra de nye EU-landene:

2005: totalt 37 200, hvorav 19 300 førstegangstillatelser og 17 900 fornyelser
2004: totalt 28 700, hvorav 25 100 førstegangstillatelser og 3 600 fornyelser

Utvidelse av EU i fremtiden

Det er mulighet for utvidelse av antall medlemsland i EU i 2007. Søkerlandene er Bulgaria og Romania, mens Kroatia, FYR Makedonia og Tyrkia vil være kandidatland ved neste budsjettperiode, etter 2014. Hvilke konsekvenser dette vil få for innvandringen til Norge, er vanskelig å forutsi. Det kommer blant annet til å avhenge av hvilke overgangsregler som vil gjelde for de nye EU-borgerne.

På kort sikt vil antakelig regelverksendringer ha større betydning for UDI. Det foreligger et direktiv om regelendringer gjeldende fra 1. mai 2006 som sier at EU-borgere ikke trenger tillatelse, kun en registrering for å oppholde seg og arbeide i Norge. Videre skal det innen samme dato tas stilling til om de gjeldende overgangsreglene (se faktaboks) skal forlenges eller oppheves.

Fra spesialist til faglært

I 2005 endret UDI betegnelsen "spesialist" til "faglært", som er mer i tråd med de kvalifikasjonskravene som utlendingsforskriften stiller. Antall faglærtstillatelser gitt i 2005 var 1 200 (fornyelser ikke medregnet). Dette er en markant økning fra 2004, da det ble gitt 750 faglærtstillatelser. Tallet er imidlertid langt

– Geriatri er et veldig interessant felt. Eldreomsorgen er helt annerledes her enn i Latvia, forteller Gundega.

Gundegas sjef, avdelingsleder Oddny Folge, har mange arbeidstakere fra andre land i staben. Ansatte fra Libanon, Litauen, Latvia, Filippinene, India og Vietnam bidrar til å gi brukerne den omsorgen de har krav på.

– For å få sykehjemmet til å gå rundt er vi helt avhengig av utenlandsk arbeidskraft. Jeg har veldig god erfaring med utenlandsk arbeidskraft. En forutsetning for at det skal fungere, er imidlertid at den enkelte har språkkunnskapene på plass. De aller fleste av brukerne trives med den flerkulturelle staben, selv om enkelte av de eldre kan være skeptiske til nye mennesker for de blir ordentlig kjent med dem, sier hun.

Overgangsregler

I mai 2004 ble EU/EØS-området utvidet med ti nye medlemsland (Estland, Kypros, Latvia, Litauen, Malta, Polen, Slovakia, Slovenia, Tsjekkia og Ungarn). 75 millioner nye EU-borgere fikk da en utvidet og enklere adgang til opphold og arbeid i Norge. Med unntak av Kypros og Malta gjelder det egne overgangsregler for borgere fra disse landene. Reglene innebærer at arbeidstakerne fortsatt må ha oppholds- og arbeidstillatelse for å kunne være ansatt hos en norsk arbeidsgiver, men at det er enklere og rimeligere å få søknaden behandlet enn det er for borgere av land utenfor EU/EØS-området.

under kvoten for faglærte, som var på 5 000 personer i 2005.

Hovedårsaken til at antall faglærttillatelser steg i 2005, kan være at denne kategorien i dag omfatter flere yrkesgrupper. Tradisjonelt var håndverkere, helsepersonell og ingeniører store grupper under faglærtbestemmelsen, mens slike tillatelser i dag også gis til grupper som forskere, faglærte medarbeidere i multinasjonale konsern og andre (disse fikk tidligere andre typer tillatelser).

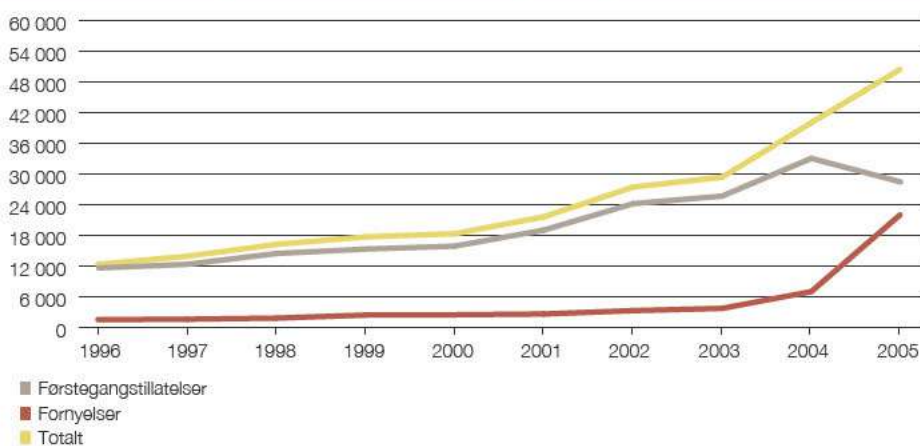
Blant dem som fikk faglærttillatelse i 2005, kom det flest fra USA (160), Russland (150),

India (100), Kina (100) og Filippinene (70). Per 31. desember 2005 var det 2 500 personer i Norge med tillatelse etter faglærtbestemmelsen (både førstegangstillatelse og fornyelser). Personer med slik tillatelse kan gis bosettingstillatelse etter tre år.

Saksbehandlingstider

UDI har som mål å gi en rask og smidig håndtering av saker knyttet til arbeidsinnvandring. Mot slutten av 2005 var gjennomsnittlig saksbehandlingstid 63 dager fra saksopprettelse ved utenriksstasjonen. Fra saken kom til UDI og inntil vedtak var fattet, gikk det i gjennomsnitt 38 dager.

Arbeidsinnvandringstillatelser etter år og kategori 1996-2005

Informasjon på 15 språk
UDI ønsker å tilrettelegge best mulig for at Norge skal være et attraktivt land for kvalifisert arbeidskraft. I 2005 arbeidet UDI med å sikre at tilstrekkelig og god informasjon nådde frem til direktoratets brukere og samarbeidspartnere. Blant annet ble det utarbeidet informasjonsmaterieill og rundskriv rettet mot høyskoler, universiteter, arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner samt større arbeidsgivere, politiet og utenriksstasjoner. I tillegg satte UDI i 2005 søkelys på brukernes behov, og det har pågått et omfattende arbeid med å lage faktaark på 15 språk med kortfattet informasjon til søkere knyttet til ulike typer tillatelser.

– Say hello to the lady.

Ida (2) smiler sjenert. Med foreldre fra to forskjellige land er hun allerede tospråklig. Mens mamma og pappa forteller hvordan de møttes, klatrer hun opp og ned i sofaen, titter litt i Tassen-boken sin og prøver seg på en kaffekopp.

Sommeren 2001 møttes de, [redacted] fra Kenya og [redacted] fra Enebakk. [redacted] var i Norge for å følge sommerkurset Peace Research på Blindern. Da høsten kom, reiste hun tilbake til studiene ved Universitetet i Nairobi. Det ble mange brev og telefoner i året som fulgte.

– Sommeren etter ble jeg invitert til Kenya. Det var en spennende og flott reise, forteller [redacted].

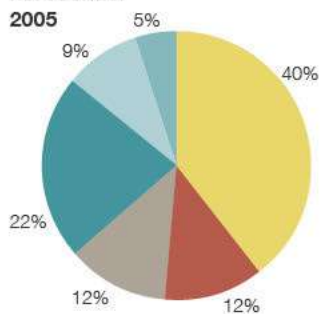
Reisen resulterte i at [redacted] ble med [redacted] tilbake til Norge, og kort tid etter giftet de seg. – Vi bestemte oss for å bosette oss i Norge. [redacted] var etablert i en jobb han trives godt i, og jeg har alltid vært glad i nye utfordringer, sier [redacted].

Mange kommer på grunn av familie

13 000 tillatelser ble gitt til personer som søkte om familieinnvandring i 2005. 40 prosent av familieinnvandrerne hadde familietilknytning til norske eller nordiske borgere.

Familieinnvandringstillatelser fordelt på oppholdsgrunnet til herboende.

■ Norsk eller nordisk borger
 ■ Bosettingstillatelse
 ■ Flyktning
 ■ Arbeid
 ■ Familieinnvandring
 ■ Andre

Personer fra Thailand, Irak, Somalia og Russland har de siste årene utgjort de største gruppene av familieinnvandrere. I tillegg til disse ble det i 2005 registrert en kraftig økning i antall familieinnvandrere fra Polen. Økningen kan knyttes til EU-utvidelsen (1. mai 2004). Polske statsborgere søker i hovedsak familie-gjenforening med polske statsborgere som bor i Norge over en lengre periode. Det samme forholdet ser vi hos statsborgere fra Irak og Somalia. Statsborgere fra Russland og Thailand søker derimot i hovedsak gjenforening med norske eller nordiske statsborgere.

I overkant av 60 prosent av familieinnvandringstillatelsene i 2005 ble gitt til kvinner. 57 prosent av tillatelsene ble gitt til ektefeller, samboere eller partnere, mens 43 prosent ble gitt til barn.

I 2005 ble det gitt om lag 13 000 tillatelser til personer som søkte om familieinnvandring, en svak økning i forhold til 2004, da det ble gitt om lag 12 800 tillatelser.

Tiltak mot tvangsekteskap

UDI er en sentral instans i arbeidet mot tvangsekteskap. Sammen med Røde Kors og politiet etablerte direktoratet i 2005 et kompetanse-team på dette feltet. Teamet ledes av UDI.

Arbeidet er rettet mot generasjonskonflikter som gjelder tvangsekteskap, og kompetanse-teamets hovedaktivitet har vært koordinering av tiltak i forbindelse med enkeltsaker som meldes inn til teamet. I løpet av 2005 mottok teamet svært mange henvendelser og arbeidet konkret med 93 saker.

Innsatsen mot tvangsekteskap vil bli styrket i 2006. Som et nytt tiltak er det nå vedtatt en bestemmelse som blant annet fastsetter uttrykkelig at oppholdstillatelse skal kunne nektes dersom det er sannsynlig at ekteskapet er inngått mot en av partenes vilje.

De ti landene det kom flest familieinnvandrere fra i 2005, er i hovedsak de samme som i 2004.

	2005	2004
Thailand	1 014	1 099
Irak	933	909
Somalia	929	689
Polen	748	390
Russland	653	742
Tyskland	558	563
Afghanistan	507	318
Pakistan	461	496
Filippinene	433	437
Storbritannia	420	453
Andre land	6 379	6 654
Total	13 035	12 750

Å flytte til et nytt land ble ikke så enkelt som [redacted] hadde tenkt.
– Det var tøft i begynnelsen. Jeg brukte lengre tid på å lære språket enn jeg hadde trodd på forhånd, og det tok tid å få venner og bygge opp et nettverk. Nordmenn er reserverte folk. I tillegg var den første vinteren min kald og lang med masse is og minusgrader. Innimellom ville jeg bare hjem, sier [redacted].

Hard jobbing med språket ga resultater. Relativt rask fikk hun seg arbeidspraksis som dagmamma og som hjelpepleier på et sykehjem. Og etter hvert ble tilværelsen i Norge riktig bra.
– Nå trives jeg veldig godt. Jeg har venner, både norske og kenyanske, og har etter hvert lykkes med å få arbeidspraksis hvor jeg har nytte av utdanningen min, en bachelorgrad i International Relations. Og ikke minst har vi Ida. Det å få barn er det største som har skjedd meg, sier [redacted].

En ny bestemmelse i utlendingsloven om å gjennomføre obligatorisk intervju hos utlendingsmyndighetene for tillatelse kan gis, er innført for å avdekke slike situasjoner.

Beskyttelse mot voldelige ektefeller

I løpet av 2005 er det blitt arbeidet frem endringer i utlendingsloven som skal beskytte utenlandske søkere. Endringene innebærer at man nå skal kunne nekte visum og oppholdstillatelse dersom det er sannsynlig at den utenlandske ektefellen, eventuelt medfølgende barn, eller visumsøkeren vil bli mishandlet av parten som bor i Norge. Som ledd i saksbehandlingen kan politiet kontrollere herboende parts vandel. Lovendringene trådte i kraft 1. februar 2006.

Bedre service på utenriksstasjoner

For å bedre servicenivået i ulike ledd av utlendingsforvaltningen har ansatte i UDI i perioder arbeidet ved Norges ambassader. Arbeidet har særlig bestått i bistand med oppholdssaker og visumsøknader ved utenriksstasjonene.

Det har også vært gjensidig utveksling av ansatte med politiet, noe som har vist seg nyttig og gitt økt forståelse mellom instansene med hensyn til arbeidsorganisering og praksis.

Saksbehandlingstider

I 2005 ble 50 prosent av søknadene om familieinnvandring behandlet innen fire måneder, mens 75 prosent av sakene ble behandlet innen sju måneder. De mer kompliserte sakene, som krever mer arbeid, trekker gjennomsnittet opp.

Styrket innvandringsregulering i Europa

UDI deltar i utviklingen av flere tiltak som skal styrke innvandringsreguleringen og innvandringskontrollen i Europa. Blant annet er direktoratet representert i en komité som bistår EU-kommisjonen med å utarbeide ensartede etiketter og reisedokumenter. I tråd med utviklingen i Europa har politiet fra oktober 2005 tatt i bruk nye nasjonalitetspass, reisebevis for flyktninger, utlendingspass og diplomatpass. Det arbeides med å legge til rette for opptak av biometri (fingeravtrykk og bilde til bruk for automatisk gjenkjenning) ved utenriksstasjonene og ved grensekontrollen.

Et felles visumsystem for Schengen-landene, Visa Information System (VIS), er under etablering. Når VIS blir operativt, skal det utveksles informasjon mellom Norges nasjonale visumsystem (NORVIS) og VIS.

Bakgrunnen for utviklingen av NORVIS er Schengenavtalens krav til IT-system i forbindelse med behandlingen av visum. I tillegg til UDI er både Utenriksdepartementet (UD), Utlendingsnemnda (UNE) og politiet involvert i prosessen. I løpet av første kvartal 2006 vil NORVIS gradvis bli tatt i bruk på utenriksstasjonene, og fra 1. april skal samtlige utenriksstasjoner etter planen ha systemet i drift. NORVIS blir integrert i VIS i løpet av 2007.

Effektiv behandling av oppholdssaker

I 2005 kom det inn om lag 66 000 oppholdssaker til behandling i UDI, inkludert klager. I underkant av 70 000 saker ble behandlet i denne perioden, inkludert behandlingen av klager (departementets produksjonskrav lød på 63 700 saker). Til tross for en generell økning i saksinngangen i 2005 var det nedgang i saksbehandlingstidene innenfor de fleste sakstyper.

Arbeidet med prosessforbedring i Oppholdsavdelingen begynte i 2004 og ble videreført første halvår 2005. Innkomne søknader gjennomgås umiddelbart for å avdekke manglende opplysninger. Deretter skjer det en differensiering mellom ordinære og kompliserte saker. Noen kan behandles fortløpende, samtidig som det er satt av tilstrekkelig ressurser til å håndtere de kompliserte sakene. For direktoratets brukere har det særlig gitt seg utslag i redusert saksbehandlingstid, spesielt ved behandling av enklere søknader.

Sayed Hussein fra Burma (Myanmar) bodde i eksil i Malaysia i fem år før han kom til Norge som overføringsflyktning sammen med familien sin, kona Asma, døtrene Shabana (12) og Rukiya (11) og sønnen Rajes (6). Nå, to år etter at han flyttet til Norge, jobber han i International Organization for Migration (IOM) med kulturorienteringsprogrammet (CO). Gjennom jobben møter Sayed andre burmesiske flyktninger på vei til Norge.

– Mange flyktninger har urealistiske forventninger. Vi orienterer dem om det norske samfunnet og om livet i Norge. Jeg synes det er veldig nyttig, sier Sayed.

Det er hektisk på kjøkkenet til familien Hussein. Barna hjelper til med matlaging, og snart er alt klart for middag. Etter et burmesisk måltid, hjemmeløkker og litt lesing forteller Sayed om den lange veien til Norge.

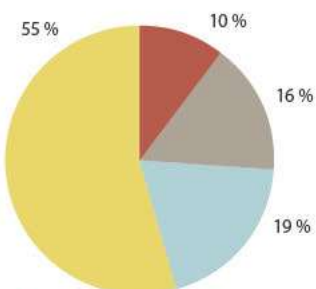
Fortsetter på side 20

Færre asylsøkere, mer komplekse saker

Antall asylsøkere sank i fjor, selv om nedgangen ikke var like markant som i 2004. Asylsøknadene er imidlertid blitt mer kompliserte og dermed mer ressurskrevende.

Vedtak i realitetsbehandlede asylsøknader etter utfall i UDI. 2005

■ Innvilget asyl
■ Annen beskyttelse
■ Opphold av humanitære grunner
■ Avslag

Nedgangen i antall asylsøkere som kom til Norge, fortsatte i 2005. Mens antall asylsøknader nesten ble halvert fra 2003 til 2004, lå nedgangen på nærmere 30 prosent i 2005 sammenlignet med året før. I 2005 ble det registrert 5 400 asylsøknader.

Asylsøkerne kommer fra mange av de samme landene som tidligere, men det ble registrert en markant nedgang i antall asylsøkere fra de fire største opprinnelseslandene i 2005: Afghanistan (fra 1 060 i 2004 til 470 i 2005), Somalia (fra 960 til 670), Russland (fra 940 til 550) samt Serbia og Montenegro (fra 860 til 470). Samtidig ble det registrert en økning i antall asylsøkere fra Irak (fra 410 i 2004 til 670 i 2005). I underkant av 2 500 personer fikk i 2005 opphold i Norge etter søknad om asyl.

Komplekse saker

Generelt er asylsaksporteføljen blitt mer ressurskrevende. Det er få åpenbart grunnløse asylsøknader og færre personer som søker asyl i flere land i Europa. Samtidig er det en større andel saker med komplisert faktagrunnlag.

Større andel kvinner får bli

Nær 2/3 del av de 1 900 kvinnene som fikk søknaden sin ferdigbehandlet i 2005, fikk

opphold i Norge. For de 3 500 mannlige søkere var tilsvarende andel rundt 1/3. Bakgrunnen for dette er blant annet en sterkere fokusering på kjønnsbasert forfølgelse i saksbehandlingen.

Behandling av enslige mindreårige asylsøkere (EMA)

Asylsøknader fra personer som oppgir å være enslige mindreårige, er mer krevende enn søknader fra voksne. UDI tilbyr aldersundersøkelse når det er tvil om hvorvidt søkeren er under 18 år. I 2005 fattet UDI vedtak i 180 reelle enslig mindreårigsaker. I 75 prosent av disse sakene ble det innvilget opphold i Norge. Enslige mindreårige får tettere oppfølging i mottakene. UDI samarbeider med mottakene, politiet og barnevernet hvis mindreårige forlater mottak uten å melde fra. Høsten 2005 innledet UDI et samarbeid med KRIPOS og barnevernet i forbindelse med oppsporing av kinesiske barn som forlot mottakene. Regjeringen arbeider med å overføre ansvaret for enslige mindreårige asylsøkere til barnevernet, i tråd med regjeringserklæringen.

Barn i mottak

Ved utløpet av 2005 var det til sammen 2 300 barn som bodde i mottak. Blant annet er mottakene forpliktet til

Nedlegging av mottak

I løpet av 2005 ble antallet beboere i asylmottak redusert med over 3 000 personer, fra over 12 000 i begynnelsen av året til 8 900 i slutten av 2005. Antall mottak ble i denne perioden redusert fra om lag 100 til 75.

I 2005 ble det opprettet fire forsterkede avdelinger med til sammen 80 plasser som tar seg av beboere med spesielle behov. I tillegg ble det igangsatt et arbeid med et ventemottak for personer som har fått endelig avslag og venter på uttransportering. Stoltenberg-regjeringen gjeninnførte i november 2005 et botilbud i asylmottak for asylsøkere etter endelig avslag, inntil et ventemottak er på plass.

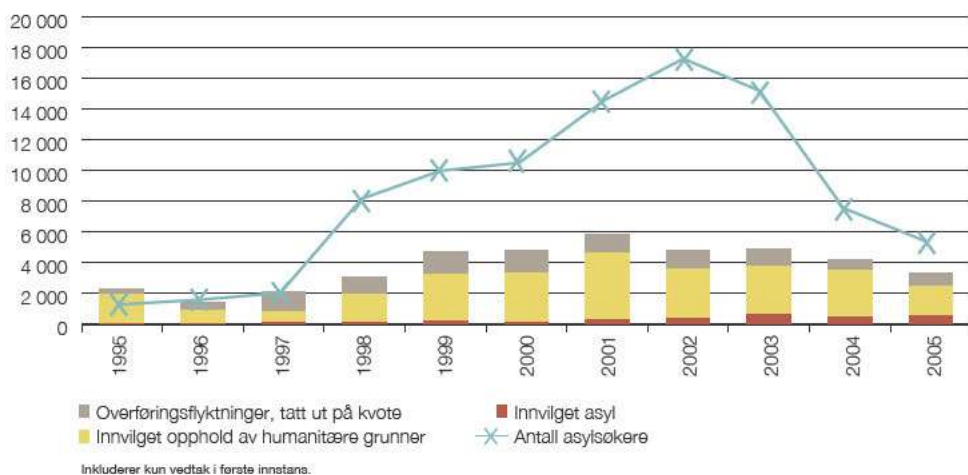
Det er frivillige organisasjoner, kommunale og private aktører som drifter mottakene på oppdrag fra UDI.

- å tilby barn under skolealder tilrettelagte aktiviteter hver dag
  - å sikre at barn og ungdom i skolepliktig alder blir meldt inn i skolen, samt tilby hjelp med hjemmelekser til disse
  - å bistå ungdom på 16–18 år slik at de kan få et tilrettelagt skoletilbud
  - å legge til rette for at barn og ungdom kan delta i aktiviteter utenfor mottaket sammen med andre ungdommer i lokalmiljøet
- Dette gjelder også for enslige mindreårige asylsøkere.

Overføringsflyktninger

Overføringsflyktninger er mennesker som har flyktet fra hjemlandet, og som er anerkjent som flyktninger av FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR). 940 flyktninger ble innvilget opphold på kvoten for overføringsflyktninger i 2005. De største gruppene var fra Myanmar/Burma (430), Den demokratiske republikken Kongo (260) og Burundi (60). Spesielt for 2005 og 2006 er at kvoten også omfatter personer som faller inn under en midlertidig lov om oppholdstillatelse for vietnamesiske båtflyktninger på Filippinene med nære slektninger i Norge. 44 personer ble innvilget opphold etter denne loven i 2005. Kvoten for 2006 er satt til 1 000 flyktninger.

Beskyttelse i Norge 1999–2005

Differensiert saksbehandling

UDI innførte i 2005 en ytterligere differensiering av saksbehandlingen i asylsaker. Egne prosedyrer og frister gjelder for Dublin-saker og søknader fra enslige mindreårige (se nedenfor), mens øvrige saker fordeler seg på tre ulike prosedyrer, avhengig av hvilket land søkeren kommer fra. Søknader kan bli tatt ut av den opprinnelige prosedyren dersom det er nødvendig å verifisere eller innhente flere opplysninger.

48-timerssaker: Antatt grunnløse søknader behandles innen 48 timer etter at saken er registrert hos politiet.

3-ukerssaker: Søknader fra personer fra land hvor UDI har god oversikt over forholdene, og hvor søknadene erfaringsvis ofte ender med avslag, blir behandlet innen 3 uker etter at søknaden er registrert.

7-ukerssaker: Søknader fra øvrige land hvor forholdene er mer uoversiktelige, og hvor det erfaringsmessig oftere er behov for å innhente eller verifisere opplysninger, blir i utgangspunktet behandlet innen 7 uker etter registrering.

Dublin-saker: I Dublin-saker pålegges det landet hvor søker først søkte asyl eller fikk utstedt oppholdstillatelse/Schengenvisum, ansvaret for søknadsbehandling.

Enslige mindreårige asylsøkere (EMA): Søknader fra EMA prioriteres og behandles fortløpende. Hvis det er tvil om hvorvidt den oppgitte alderen er riktig, tilbys søkeren å foreta en aldersundersøkelse. Samtidig arbeides det med å oppspore omsorgspersoner i saker der det ikke foreligger noe beskyttelsesbehov. Vedtak i asylsaken fattes så snart saken er tilstrekkelig utredet, selv om oppspøringsarbeidet ikke er sluttført.

Fortsetter fra side 18

– Jeg rømte fra Burma til Malaysia og bodde der i fem år. Familien kom til Malaysia noen måneder før vi fikk beskjed fra UNHCR og UDI om at vi kunne få beskyttelse i Norge. Vi trives godt her, sier Sayed.

En kort stund etter ankomsten til Lillehammer begynte barna i barnehage og på skole, og de voksne satte seg på skolebenken for å lære norsk på voksenopplæringscenteret i byen. Barna har lært å snakke og skrive norsk veldig fort. Rajes bruker MSN og skriver til Sayed "når pappa jobber i andre land". På kveldene deltar ungene på ulike fritidsaktiviteter. Rukiya spiller håndball. I kveld kjører hun med Nicoline.

– Det er viktig at flyktninger vet en del om landet de skal til, sier Sayed, som snart skal dra til Thailand for å møte flere flyktninger. Jeg fortsetter å jobbe med kulturorienteringsprogrammet og studere norsk. Men så vil jeg ta opp ingeniørutdanningen her i Norge og jobbe i mitt eget yrke, sier Sayed.

Flere reformer på integreringsfeltet

2005 var preget av en større reform på integreringsfeltet. Samtidig som UDI arbeidet med bosetting av flyktninger og flere større integreringsoppgaver, bidro direktoratet sterkt til opprettelsen av det nye Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).

Fra og med 1. september 2005 ble det obligatorisk for alle innvandrere som kommer til Norge i den hensikt å bli boende i landet, å delta i norskopplæring og samfunnsundervisning. Det stilles nå krav om at innvandrere skal være med på slik opplæring for å få bosettingstillatelse eller statsborgerskap. På bakgrunn av dette etablerte UDI Nasjonalt introduksjonsregister (NIR), en database for registrering av innvandrere og flyktningers norskopplæring.

Ved årsskiftet var 3 300 personer som hadde fått vedtak om opphold registrert i NIR, og omtrent 70 kommuner hadde tatt systemet i bruk. Når alle kommuner kommer å jour med registrering av norskopplæringen, vil utdanningsmyndighetene ha oversikt over hvor mye norskopplæring som gis. NIR vil bli brukt som et oppslagsverk når utlendingsmyndighetene skal vurdere om vilkårene for statsborgerskap eller permanent oppholdstillatelse er oppfylt.

Utdanning eller jobb etter introduksjonsordningen

De siste årene har UDI hatt en pådriverrolle i arbeidet med introduksjonsordningen³ for nyankomne flyktninger. Direktoratet arbeidet blant annet med faglig veiledning av bosettingskommunene og bisto kommunene med utvikling av

et introduksjonsprogram gjennom tilskudd til kommunale prosjekter. Ett år etter innføringen av obligatorisk introduksjonsordning for nyankomne flyktninger viser en undersøkelse gjennomført i 234 kommuner og bydeler at 52 prosent av flyktingene som har gått ut av programmet, har fått jobb eller begynt på en ordinær utdanning.

Det viser seg at flere kommuner fortsatt er i etableringsfasen når det gjelder forvaltning av introduksjonsloven og utvikling av et introduksjonsprogram. Alt tyder på at programmet det siste året er blitt mer spesialisert og kvalifiseringstilbudet mer arbeidsrettet.

Ifølge tilbakemeldinger er viktige utfordringer for kommunene å sikre kompetanse i å håndtere ulike helse- og motivasjonsproblemer i deltakergruppen. De største strukturelle barrierene er begrensninger i det lokale næringslivet, manglende arbeidsmarkedstiltak i Aetats regi og for dårlig norskopplæring (språknivået er ikke alltid bra nok for arbeidslivet selv etter gjennomført kurs).

Ny sjanse gir nye muligheter

Ny sjanse er et forsøk med kvalifiseringsprogram for innvandrere som etter flere år i Norge ikke har fast tilknytning til arbeidsmarkedet, og som er avhengig av sosialhjelp. UDI hadde en

3. Introduksjonsordningen innebærer blant annet norskopplæring og kvalifisering til arbeid eller studier.

veilednings- og oppfølgingsoppgave ved implementeringen av programmet i kommunene.

I 2005 ble det bevilget 10 millioner kroner til kommunal forsøksvirksomhet for å prøve ut lønnet kvalifisering for langtidsledige innvandrere etter modell av introduksjonsordningen for nyankomne flyktninger. *Ny sjanse* er en del av regjeringens tiltaksplan mot fattigdom, og 13 prosjekter i sju kommuner har fått midler.

I 2005 var kvinner en særskilt prioritert målgruppe. Den første gruppen deltakere startet med individuelt tilpassede kvalifiseringsprogram høsten 2005, og enkelte deltakere kom i

jobb innen utgangen av året, men de fleste har behov for et lengre kvalifiseringsløp.

Fokus på integrering av somaliere

Et samarbeid mellom UDI og somaliske organisasjoner og ressurspersoner bidro i 2005 til å få frem mer kunnskap om somaliernes situasjon i Norge og utfordringer de møter. UDI og Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) satte i fjor i gang flere prosjekter på ulike områder: Introduksjonsprogram, psykisk helse, barn og unge og brukertilpasning i offentlig sektor. I forbindelse med arbeidet med de to sistnevnte temaene ble det høsten 2005 arrangert en erfaringskonferanse med kommuner og somaliske organisasjoner som hovedmålgruppe. På bakgrunn av erfaringene fra dialogen med det somaliske miljøet har direktoratet anbefalt en videre satsing på dette arbeidet de nærmeste årene.

Bosetting av flyktninger

I 2005 ble 4 400 flyktninger bosatt i norske kommuner, færre enn behovet på rundt 5 500. Til tross for få bosettingsplasser ble antall flyktninger som venter på bosetting ved utgangen av 2005, redusert sammenlignet med året før.

Det er flere årsaker til at det er for få bosettingsplasser:

- Bosettingsordningen er frivillig for kommunene.
- I noen tilfeller har kommunene problemer med å skaffe til veie boliger.
- I noen situasjoner passer ikke de eksisterende plassene til flyktningers behov og ønsker. De ønsker nærhet til familien, et miljø av personer med samme nasjonalitet, utdannings- eller arbeidsmuligheter osv.

Bosetting av flyktninger med helse- eller atferdsproblemer er utfordrende, fordi disse krever mer ressurser fra kommunene. UDI og Sosial- og helsedirektoratet etablerte i 2005 et samarbeid som på sikt skal bidra til raskere bosetting av flyktninger med ressurskrevende helseproblemer.

Profesjonalisering av tolkefeltet

Nasjonalt tolkeregister, utviklet av UDI, ble lansert i september i fjor. Ved årets slutt var det registrert om lag 250 tolker med gjennomførte kvalifiseringstiltak. Nasjonalt tolkeregister skal gi en landsdekkende oversikt over tolker og deres kvalifikasjoner. Registeret skal være et virkemiddel til kvalitetssikring av tolking i offentlig tjenesteyting.

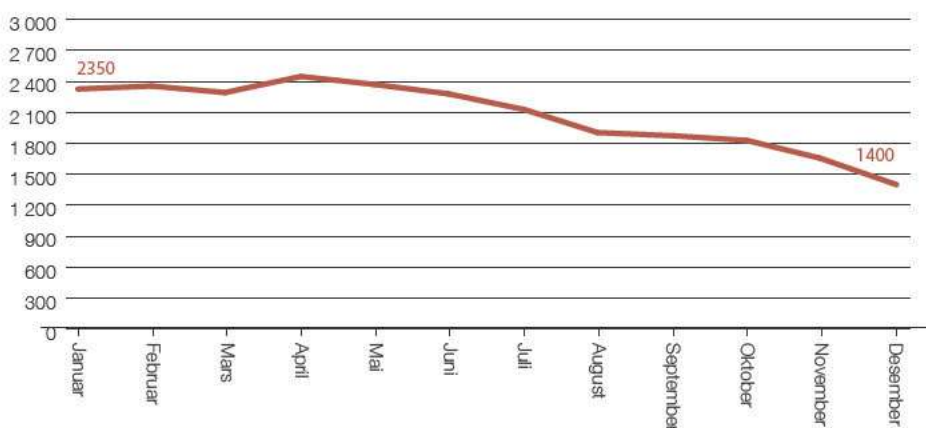
I tilknytning til nasjonalt tolkeregister har UDI opprettet www.tolkeportalen.no, et nettsted med sentral informasjon til tolker og tjenestemenn og fagpersoner som trenger å kommunisere via tolk i arbeidet sitt.

Et annet prosjekt på tolkefeltet er UDIs arbeid med nettbasert grunnutdanning for tolker. I prosjektperioden 2003–2005 har om lag 500 personer fullført tolkeutdanning i regi av Universitetet og Høyskolen i Oslo.

www.tolkeportalen.no

Beboere i mottak som ventet på bosetting i 2005

UDIs oppgaver på integreringsfeltet, inkludert ansvaret for bosetting av flyktninger, ble overført til Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) 1. januar 2006. Les mer om IMDi på side 25 eller på www.imdi.no.

UDIs budsjett vedtas årlig av Stortinget. Budsjettet stilles til disposisjon for direktoratet av Arbeids- og inkluderingsdepartementet (i 2005 ble budsjettet stilt til disposisjon av Kommunal- og regionaldepartementet). I tillegg til budsjett for direktoratets egen drift ble det i 2005 bevilget betydelige midler til drift av mottak og bosetting av flyktninger og innvandrere samt til enkelte tilskuddsordninger.

Samlet ble det i tildelingsbrevet stilt om lag 4 489 millioner kroner til disposisjon for direktoratet i 2005. Sammen med overføringer fra 2004, tilleggsbevilgningen i revidert nasjonalbudsjett, kompensasjon for lønnsoppgjør og nysaldering, ble budsjettet for 2005 4 644 millioner kroner. Dette var en liten økning i bevilgningene i forhold til 2004.

UDIs regnskap

UDIs regnskap føres i henhold til det statlige økonomiregelverket. Dette innebærer blant annet at alle utgifter, uavhengig av type, regnskapsføres det året de påløper (kontantprinsippet). Dette innebærer igjen at det ikke utarbeides balanseoversikt for virksomheten i vanlig forstand.

Driftsutgifter

Regnskapet for 2005 viser at det ble brukt 432 millioner kroner til drift av UDI. Lønnsutgiftene utgjorde 279 millioner kroner. Regnskapstallet for lønn inkluderer totalt 20 millioner kroner som i hovedsak er inntektsførte sykepenger og refusjon av utgifter til fødselspermisjoner. Reduksjonen i driftsutgifter skyldes først og fremst at det var færre ansatte i 2005 enn 2004.

For bedre å kunne styre og dokumentere ressursbruken internt i direktoratet er det utviklet en produktkalkyle som prissetter UDIs eksterne tjenester. Alle driftsutgiftene fordeles på de ulike tjenestene etter hvilke aktiviteter og kostnader som inngår i produktene. Produktkalkylen gjennomgikk en omfattende revisjon i 2005 og er nå blitt bedre i stand til å beskrive kostnader ved varierende produksjonsvolum.

Produktkalkyletabellen viser hva enkelte grupper av sakstyper koster å saksbehandle i UDI. Kostnadene er oppgitt i nominelle verdier.

I asylsaksbehandlingen inngår både intervjuer og øvrig saksbehandling, med unntak for Dublin-sakene, der det ikke gjennomføres intervju. Mengden intervjuer er lavere enn øvrig saksbehandling både i 2004 og 2005. Dette fordi det har vært restansenedbygging i både 2004 og 2005. Intervjuene gjennomføres tidlig i asylsaksprosessen, normalt i forbindelse med ankomst til landet.

Enhetskostnaden for intervjugjennomføringen har økt med ca. 15 % fra 2004. Dette fordi det var større andel kompliserte asylsaker i 2005 enn 2004, og fordi færre gjennomførte intervjuer må bære de samme indirekte kostnadene i form av vedlikehold av tolkeregister og lignende. Øvrig asylsaksbehandling har blitt noe billigere i 2005, til tross for økt kompleksitet i saksmassen.

Dublin-sakene er mer enn halvert i antall i forhold til 2004, og enhetskostnaden har økt med ca. 25 %. Kostnadsøkningen skyldes at det er lavere grad av stordriftsfordeler ved at det er færre saker å fordele indirekte kostnader på.

Oppholdssakene har økt i antall i 2005, og enhetskostnaden er redusert med ca. 7 %. Sakssammensetningen er ikke endret vesentlig fra 2004, så kostnadsreduksjonen skyldes først og fremst produktivitetsøkning i arbeidet med oppholdssaker.

Driftsutgifter for asylmottak

Asylmottak er et frivillig botilbud for asylsøkere. De enkelte mottakene drives av private eller kommunale driftsoperatører. Driftskontrakt inngås etter anbudskonkurranse. Alle driftsutgifter, ytelser til asylsøkere til nødvendig livsopphold og andre utgifter som påløper, dekkes over direktoratets budsjett. Samlede utgifter under posten utgjorde 1 084 millioner kroner, mot 1 546 millioner kroner i 2004, en reduksjon på om lag 30 prosent. Antall beboere i mottak viste en synkende tendens gjennom hele året, fra om lag 12 200 ved inngangen til om lag 8 900 ved årets utgang. Prisen for hver mottaksplass har i gjennomsnitt endret seg lite i forhold til 2004 og ligger fortsatt på noe over 100 000 kroner i året per beboer.

Bosetting av flyktninger og innvandrere
Integreringstilskuddet er den økonomiske kompensasjonen kommunene mottar fra staten for å bosette flyktninger og deres familie. Tilskuddet utbetales over 5 år fra bosettingsåret. Satsene for tilskuddet (for hele 5-årsperioden) økte fra totalt 393 000 kroner i 2004 til 432 000 kroner for personer over 18 år og 412 000 kroner for barn i 2005. For 2005 er det regnskapsført 2 853 millioner kroner, en økning på 54 millioner kroner i forhold til 2004.

Regnskap (tall i 1000 kroner)	2005	2004
Driftsutgifter UDI fratrukket refusjoner	432 251	451 645
Herav lønn fratrukket refusjoner	279 201	301 916
Øvrige driftsutgifter	153 050	149 729
Driftsutgifter statlige mottak	1 083 817	1 545 702
Herav pengestøtte til beboere	304 485	449 655
Herav driftsutgifter mottak	764 384	1 088 079
Herav driftsutgifter ordinært	14 948	8 010
Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	17 764	25 365
Herav lønn og godtgjørelse	12 171	16 548
Bosetting av flyktninger og innvandrere	2 928 137	2 873 199
Integreringstilskudd	2 853 431	2 798 737
Kommunale innvandringstiltak	53 479	42 959
Kunnskapsutvikling	21 227	31 504
Tilskudd til innvandrersorganisasjoner, annen frivillig virksomhet o.l.	25 924	25 130
Herav landsomfattende organisasjoner	10 000	9 650
Herav lokale innvandrersorganisasjoner / frivillig virksomhet	12 812	12 658
Herav administrativt tilskudd	3 112	2 822
Tilbakevending av flyktninger	8 524	10 731
Herav individuell støtte	1 503	1 270
Herav prosjekter / lokal støtte	7 021	9 461
Statsautorisasjonsordningen for tolker	100	100
Transport av flyktninger/reiseutgifter til og fra utlandet	8 549	10 350
På vegne av Barne- og familiedepartementet	128 595	150 206
På vegne av Justis- og politidepartementet	2 245	2 741
På vegne av Sosial- og helsedirektoratet	75	-
Norskopplæring for voksne innvandrere	5 700	-
Sum	4 641 680	5 095 170

Produktnavn	2005		2004	
	Antall saker	Enhetskostnad	Antall saker	Enhetskostnad
Intervjuer	3 404	9 916	5 040	8 657
Asylsaker	6 155	7 559	8 494	8 132
Asylsaker – Dublin	1 295	6 421	3 325	5 203
Oppholdssaker	69 236	1 703	65 008	1 838

Utlendingsforvaltningens bibliotek

Mangfolds- og migrasjonsbiblioteket er en sentral kunnskapsbase for ulike migrasjons- og integreringsspørsmål. Det er et fellesbibliotek for Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) og Utlendingsdirektoratet (UDI). Bibliotekets samling omfatter rundt 19 950 bind og hadde 3 200 utlån i 2005. I tillegg til å yte service overfor IMDi og UDIs egne ansatte, Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Utlendingsnemnda, er biblioteket tilgjengelig for eksterne brukere på hverdager kl. 9–15, eller etter avtale.

Grønn stat

Prosjektet grønn stat ble avsluttet i januar 2005 og implementert i direktoratet umiddelbart etterpå. Avfallshåndtering, papirbruk og renhold er satsingsområdene i grønn stat. UDI har utarbeidet en handlingsplan som er fulgt opp i 2005. Det er etablert miljøpolitikk og miljømål i direktoratet. Miljøledelse er en integrert del av organisasjonens styringssystem.

UDI er en kompetansebedrift som er avhengig av å tiltrekke seg og utvikle riktig arbeidskraft ut fra skiftende behov.

Etter en omfattende kompetansekartlegging av de fast tilsatte i UDI ble 90 medarbeidere overført fra UDI til Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) 1. januar 2006.

Per 1. januar 2006 hadde UDI 586 årsverk fordelt på 639 tilsatte. 51 av årsverkene var midlertidige. Det er planlagt en reduksjon i antall årsverk i løpet av 2006.

UDI ønsker en arbeidsstokk som gjenspeiler mangfoldet i samfunnet. 13 prosent av direktoratets ansatte har innvandrerbakgrunn. UDI har et særlig ansvar som arbeidsgiver i et flerkulturelt samfunn og vil arbeide systematisk for å øke denne andelen. For å bidra til at

flere innvandrere får adgang til arbeidsmarkedet, hadde UDI ni personer med innvandrerbakgrunn i arbeidspraksis i 2005.

I alt 69 prosent av UDIs tilsatte var kvinner per 1. januar 2006, og nær 55 prosent av lederstillingene i UDI var besatt av kvinner.

UDI er en IA-bedrift og har som mål å redusere sykefraværet og å oppmuntre til høyere reell pensjonsalder. Sykefraværet var 7,3 prosent i 2005 og har holdt seg konstant fra 2004. Direktoratet fortsetter det systematiske arbeidet med helse, miljø og sikkerhet i 2006. UDI har også som mål å få seniorenene til å arbeide utover fylte 62 år ved å gi en ekstra fridag i måneden og mulighet for tilrettelegging av arbeidet. Ingen gikk av med pensjon før fylte 67 år i 2005.

Mangfold og likestilling i UDI per 1. januar 2006*

	Totalt	Menn	Kvinner	Innvandrerbakgrunn**
Toppledere	7	5 (70 %)	2 (30 %)	1 (14 %)
Mellomledere	35	14 (40 %)	21 (60 %)	2 (6 %)
Saksbehandlere	463	149 (32 %)	314 (68 %)	56 (12 %)
Kontortilsatte	134	27 (20 %)	107 (80 %)	21 (15 %)
Til sammen	639	195 (31 %)	444 (69 %)	80 (13 %)

* Her presenteres tallene per 1. januar 2006 fremfor per 31. desember 2005, fordi disse er mest korrekte som utgående balanse for det UDI som videreføres i 2006.

** Personer med to utenlandsfødte foreldre eller personer som selv er født i utlandet (personer fra Norden medregnes ikke).

Oppretting av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) ble opprettet 1. januar 2006, og fagfeltet integrering ble overført fra UDI. De sentrale arbeidsoppgavene som ble overført fra UDI til IMDi, er bosetting av flyktninger, oppfølging av introduksjonsprogrammet, oppfølging av norskopplæring og samfunnskunnskap, tolkefeltet, mangfoldsarbeid og dialog med innvandrerorganisasjoner samt arbeidet med utvikling av likeverdige offentlige tjenester.

IMDi har også fått flere sentrale forvaltningsoppgaver, som administrasjon av flere tilskuddsordninger (blant annet integreringstilskudd), FoU gjennom blant annet tilskudd til prosjekter, dokumentasjonsoppgaver gjennom blant annet Nasjonalt introduksjonsregister (NIR) og informasjon og veiledning til ulike målgrupper gjennom internettportaler, publikasjoner, nettverk og annet.

Det nye direktoratet har kontorer i Hausmanns gate i Oslo, samlokalisert med UDI, med lokale enheter i Narvik, Trondheim, Bergen, Kristiansand, Gjøvik og Oslo. Ved oppstarten var det 101 fast tilsatte og 14 engasjerte i IMDi. Direktoratets driftsbudsjett for 2006 er 79,1 millioner kroner.

Tarzan på jobb

– Tarzan er en oppvakt og ivrig medhjelper. Han er samtidig veldig lydig og flink, sier Khanh Thanh Nguyen, som er rådgiver og arbeider i asylavdelingen i UDI.

Nguyen har jobbet i UDI i 18 år og arbeider nå som saksbehandler i Dublin-enheten. Tarzan begynte i UDI i september 2005 og er fortsatt under opplæring. Han er trent opp til å hjelpe med praktiske oppgaver og kan åpne dører, bære ting fra bilen til kontoret og levere og hente dokumenter. Tarzan har allerede vært med på to brannøvelser, og han oppførte seg eksemplarisk begge gangene.

– Jeg var svært spent på hvordan det ville være å ha servicehund på jobb, men både arbeidsgiveren og kollegene har vært veldig positive, sier Nguyen. Jeg fikk permisjon for å kunne delta på samtreningkurs. Tarzan elsker kollegene mine, og de elsker ham. Både de og han har funnet en gyllen middelvei for kos og klem.

Hjemme er Tarzan en del av familien. I tillegg til praktisk hjelp har han vært med på seminar om kinesisk utenrikspolitikk, på gallerier og konserter.

– Han er allerede blitt en kultivert hund i en alder av 28 måneder. Og så jobber han hardt for å få ut beimgang fra store elgbein. Hvis Darwins teorier slår til, blir hans etterkommere maur-slukere om et par generasjoner, smiler Nguyen.

Tarzan ble rikskjendis i Aftenposten 18 oktober 2005.

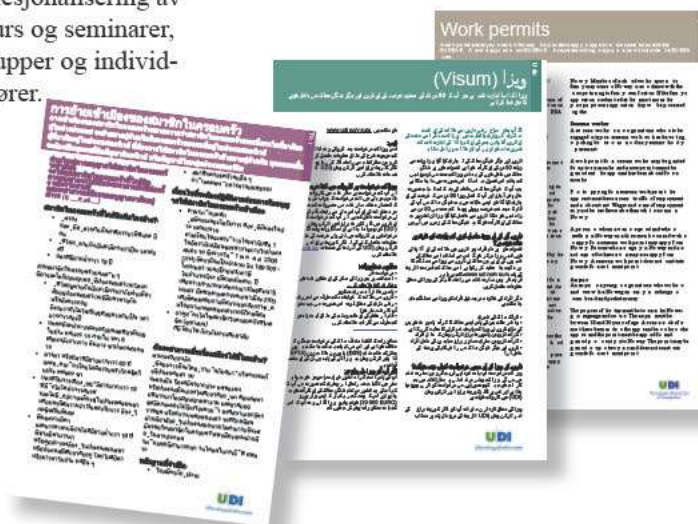

Øversetter- og tolkearbeid i UDI

UDI betrakter god språklig kommunikasjon mellom søkere og direktoratet som vesentlig for forsvarlig saksbehandling og for søkerens rettssikkerhet. Dette er grunnlaget for UDIs arbeid med tolking og oversettelse.

I 2000 etablerte UDI en tolke- og oversetterbase. Basen videreutvikles kontinuerlig. Hensikten er å ha tilgang til leverandører av språktjenester som er godt kvalifisert for å ta tolke- og oversettelsesoppdrag for UDI. I tillegg har UDI sørget for en rekke kvalitets-sikringstiltak rettet mot profesjonalisering av tolker og oversettere som kurs og seminarer, terminologiarbeid i språkgrupper og individuell oppfølging av leverandører.

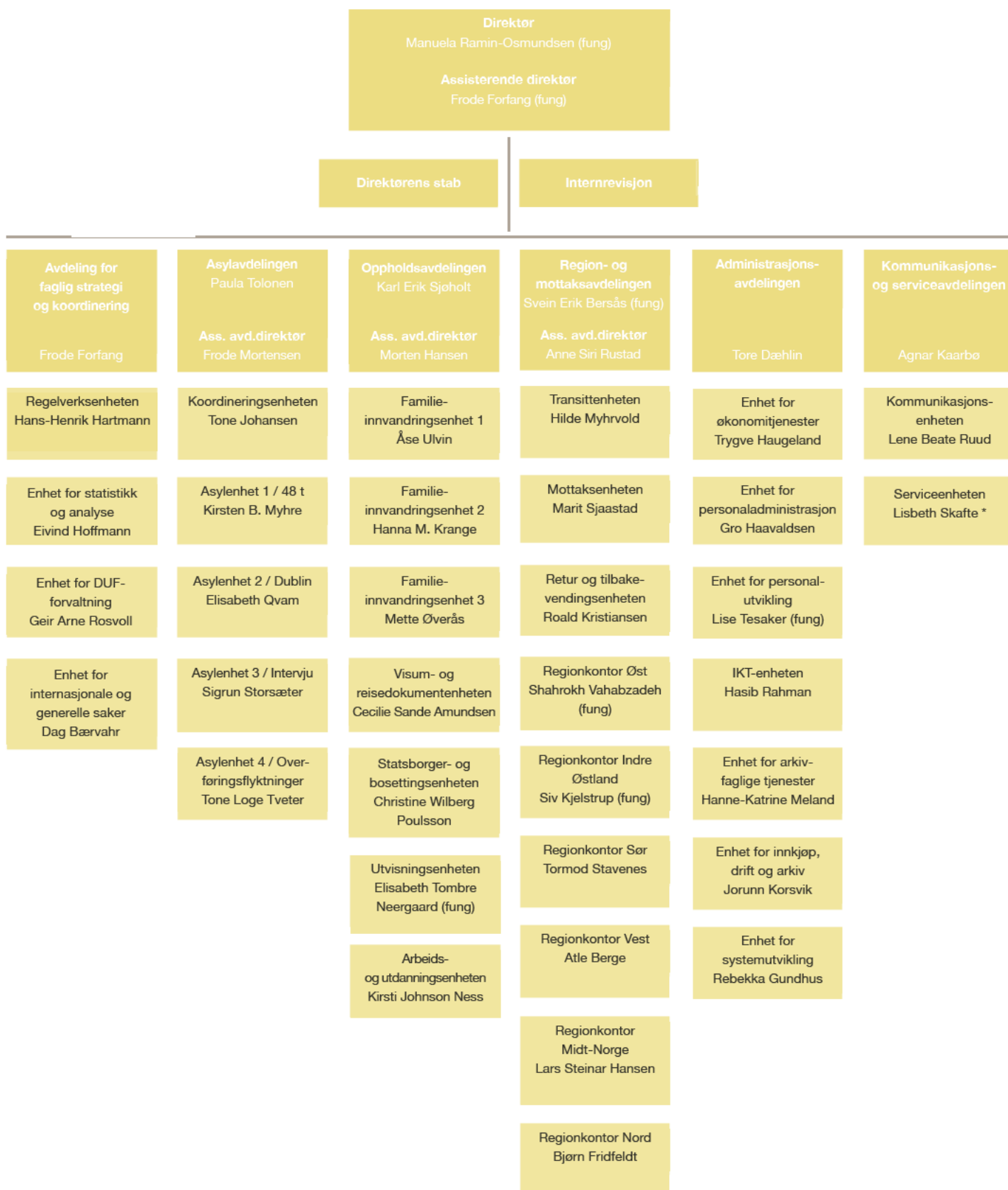
Direktoratet setter ut en mengde dokumenter til oversettelse i forbindelse med egen saksbehandling på utlendingsfeltet og på vegne av Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet. Egenerklæringer (skjemadokument hvor asylsøkere bl. a. skriver om asylgrunnlaget sitt) utgjør brotparten av oversettelsesoppdragene ved siden av informasjonsmateriell fra UDI til et flerspråklig publikum. I tillegg foretas alle asylintervjuer ved hjelp av kvalifisert tolk. UDI betrakter profesjonell tolking som avgjørende for et vellykket intervju.

Kompetansevirksomhet

UDI tilbyr kompetanseutvikling for å styrke både lederes og medarbeideres utviklingsmuligheter. I 2005 ble det arrangert flere titalls kurs og kortere seminarer med til sammen om lag 330 deltakere. Tilbudet har omfattet sentrale grunnkurs for utlendingsforvaltningen, kurs for nytilsatte, sikkerhetskurs, samt mer organisasjonsutviklingsrettede kurs.

I 2005 har det vært et spesielt fokus på lederutvikling. Det har blitt utarbeidet et lederutviklingsprogram som har inkludert coaching, teamutvikling og evaluering.

Manuela Ramin-Osmundsen

Fungerende
direktør

Frode Forfang

Fungerende ass.direktør og avdelingsdirektør
Avd. for faglig strategi og koordinering

Paula Tolonen

Avdelingsdirektør
Aeylavdelingen

Karl Erik Sjøholt

Avdelingsdirektør
Opphøveavdelingen

Svein Erik Bersås

Fungerende avdelingsdirektør
Region- og mottaksavdelingen

Tore Dæhlin

Avdelingsdirektør
Administrasjonsavdelingen

Agnar Kaarbo

Avdelingsdirektør
Kommunikasjons- og serviceavdelingen

Regionkontor Indre Østland

Postadresse: Postboks 1253
2806 Gjøvik

Besøksadresse: Storgata 10
2806 Gjøvik

Telefon: 61 14 65 00
Telefaks: 61 17 08 95

Fylker: Buskerud, Hedmark,
Oppland

Regionkontor Midt-Norge

Postadresse: 7005 Trondheim

Besøksadresse: Peter Egges plass 2
7005 Trondheim

Telefon: 73 89 24 00

Telefaks: 73 89 24 01

Fylker: Møre og Romsdal, Nord-
Trøndelag, Sør-Trøndelag

Regionkontor Sør

Postadresse: Postboks 647
4666 Kristiansand

Besøksadresse: Slottsquartalet
Tordenskjoldsgate 9
4612 Kristiansand

Telefon: 38 10 60 60

Telefaks: 38 02 04 80

Fylker: Aust-Agder, Telemark,
Vest-Agder

Regionkontor Vest

Postadresse: Postboks 4048
5835 Bergen

Besøksadresse: Bugården 8
5003 Bergen

Telefon: 55 30 09 99
Telefaks: 55 30 09 88

Fylker: Hordaland, Rogaland,
Sogn og Fjordane

Regionkontor Nord

Postadresse: Postboks 683
8508 Narvik

Besøksadresse: Havnegaten 28
8514 Narvik

Telefon: 76 96 58 10

Telefaks: 76 96 58 39

Fylker: Finnmark, Nordland, Troms

Regionkontor Øst

Postadresse:
Postboks 8108 Dep
0032 OSLO

Besøksadresse: Hausmanns g. 21
0182 OSLO

Telefon: 23 35 15 00

Telefaks: 23 31 10 50, 23 31 10 52

Fylker: Akershus, Oslo, Østfold,
Vestfold